

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography
Participative teaching

(Translated report in short)

The students of B.A. III 'Department of Geography' had planned the survey of 'Wangi' village; it was carried out on 12/01/2018. In this participative teaching the students were taken to Wangi village to make survey of it. In this survey the students of geography department had done survey of crop methods, the structure of the crops, population, means of water supply to village, the ratio of irrigated and dry farm, the main source of income of the people of the Wangi village. Students participated in this survey and studied about this village.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2017-2018

Field survey

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.
दि. 10 / 01 / 2018

प्रति,

मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा,
जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- ग्राम सर्वेक्षणास (मौजे वांगी नं 2, तालुका-करमाळा) परवानगी मिळणेबाबत...

मा. महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून विनंती अर्ज करते / करतो कि, दि. 12/ 01 / 2018 रोजी B.A - III (Practical paper -IV) शैक्षणिक वर्ष 2017-18 मधील अभ्यासक्रमानुसार ग्राम सर्वेक्षण करण्यासाठी जायचे आहे. ग्राम सर्वेक्षणासाठी मौजे वांगी नं 2, तालुका-करमाळा या गावाची निवड केली आहे. या ठिकाणी भेट देऊन गावातील पीकपद्धती, पिकांची रचना, लोकसंख्या, पाणीपुरवठ्याची साधने इ. शोतीविषयक घटकांचा अभ्यास करून त्याचा प्रकल्प तयार करावयाचा आहे. व तो विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेवेळी सादर करावयाचा आहे. तरी आपण या ग्राम सर्वेक्षणास जाण्याची परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

कळावे,

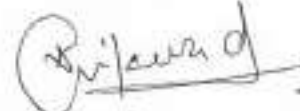
Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

भूगोल विभाग प्रमुख

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

प्रमुख

भूगोल विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय

करमाळा, जि. सोलापूर

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

भूगोल विभाग (सन २०१७-१८)

विद्यार्थी व प्राध्यापक यादी

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	शेरा
१	मोरे एस. बी.	बी. ए. भाग ३	२२	
२	घाडगे ए. बी.	बी. ए. भाग ३	२५	
३	कु. माने टी. ए.	बी. ए. भाग ३	३८	
४	कु. जाधव ए. जी.	बी. ए. भाग ३	५६	
५	कु. जाधव ए. एस.	बी. ए. भाग ३	५७	
६	कु. भोसले एच. एच.	बी. ए. भाग ३	५८	
७	कु. गरड डी. डी.	बी. ए. भाग ३	८८	
८	पवार ए. बी.	बी. ए. भाग ३	१०१	
९	कु. आलाट बी. बी.	बी. ए. भाग ३	१०६	
१०	देशमुख एम. ए.	बी. ए. भाग ३	१०७	
११	फरतडे एस. बी.	बी. ए. भाग ३	१११	
१२	ननवरे के. ए.	बी. ए. भाग ३	११४	
१३	शिंदे बी. एस.	बी. ए. भाग ३	१२८	
१४	वाघ व्ही. एम.	बी. ए. भाग ३	१३२	
१५	कु. पाटील एस. एच.	बी. ए. भाग ३	१३५	
प्राध्यापक				
१	डॉ. श्री. टोणपे एल. बी.	-----	-----	
२	प्रा. सौ. गायकवाड व्ही. एच.	-----	-----	
३	डॉ. श्री. बोडके एच. बी.	-----	-----	
४	प्रा. श्री. चौधरी व्ही. बी.	-----	-----	

Dhoral

प्र. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

O.S.S.

2017-18

विद्या विकास मंडळाचे,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय

करमाळा

विषय :- बांगी - 2 गावातील क्षारपट्ट जमिनीची समस्या

विद्यार्थ्याचे नाव : Shinde Bhaukesh Shivaji

वर्ग : TY BA.

परीक्षा क्र. :

मार्गदर्शक :

विभागा प्रमुख

Examined
11.03.2018

प्रस्तावना

भूगोल हा प्राचीन विषय आहे. सोलापूर विद्यापीठातील बी.ए. भाग- III भूगोल विषयासाठी प्रात्यक्षिक भूगोल विषयात ग्रामीण सर्वेक्षण हा भाग अनिवार्य आहे. यामध्ये आम्ही भूमी सर्वेक्षण हा विषय निवडला व याकरिता वांगी - 2 या गावाची निवड केली.

जमीन सर्वेक्षण निवड करण्याचे कारण अलीकडील काळात भूगोला द्वारे जे सर्वेक्षण केले जाते त्यामध्ये शेतीला व वसाहतीला जास्त महत्व आहे. भारतासारख्या कृषिप्रधान देशामध्ये लोकसंख्या वाढीबरोबर अन्नधान्यामध्ये वाढ होणे गरजेचे आहे. वांगी-2 हे गाव करमाळा शहरापासून 30 कि.मी. अंतरावर असून त्या गावात जाण्यासाठी चारचाकी वाहनाची सोय असल्याने आम्ही हे गाव निवडले आहे.

वांगी - 2 गावातील क्षारवाढ जमिनीच्या समस्या

विषय निवड :-

- 1) भीमा नदीवरील उजनी जलाशयाचे पाणलोट क्षेत्र.
- 2) उजनी घरणाच्या पाणलोट क्षेत्रामुळे नदीकाठच्या शेतीमध्ये वाढणारे पाणी/ पाणबळ पणा.
- 3) उजनी जलाशयात साठवलेल्या पाण्यामध्ये वाढणारे क्षाराचे प्रमाण.
- 4) व्यापारी पिकाचे वाढते प्रमाण.
- 5) शास्त्रशुद्ध पद्धतीने शेतजमिनीला पाणीपुरवठा देण्याचा अभाव.

वरील मुलाखतीवरून निघालेले निष्कर्ष :-

अ.न प्रश्न

- 1) शेतीचा प्रकार
- 2) उपभोगाची पिके
- 3) व्यापारी पिके
- 4) पाणी पुरवण्याची साधने
- 5) रासायनिक खते
- 6) कीटकनाशके
- 7) जमिनीच्या क्षारपडीची करणे
- 8) जमीन क्षारपड होऊ नये म्हणून दक्षता

निष्कर्ष

बागायत शेती

मका , गहू

उस , कांदा , केळी

कुपनलिका, उपसासिंचन

18:46:00,19:19:19

नुमान , रोगर

प्रमाणापेक्षा जास्त पाणी वापरणे ,

रासायनिक खतांचा वापर

संद्रिय खत वापर , माती परीक्षण

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Village Survey at Wangi

2017-2018

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Students' Seminar

Department of English

Department of English

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala. Dist. Solapur.

Date: 28/09/2017

Department of English had organised students' seminar on 21 September 2017, in that seminar three students had participated. The students had given freedom to select the topic from the syllabus as per their choice to present their seminar. They had a given enough time to prepare on their topic. On the given day the faculties of English department were present to observe the seminar delivered by students. The students had given guidance prior to seminar about its process. Student introduced themselves and a later on they turn towards their selected topic. This seminar proved very fruitful to the students to improve their stage daring, communication skills, as well as their presentation skill. The three students were participated in these seminars. One of the student had prepared on the novel 'Sula' by Toni Morison, second student had prepared on literary criticism on 'Fine Arts' and the third student had prepared on the short story 'The Bet' by Anton Chekhov. All of students presented their seminar very effectively and it helps to improve the confidence of other students as well. It has motivated other student to come forward and present their thoughts in front of other fellow students.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Seminar by student 2017-2018

Seminar by student 2017-2018

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

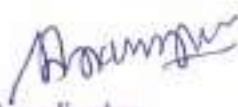
Department of Geography

Participative teaching / Study tour

(Translated report in short)

The department of geography had taken permission of the college principal to go on study tour on 22, 23, and 24 February 2018. In this tour 14 students had participated. This was helpful for B.A. III, paper no. IV. The students were taken to Kolhapur, Ratnagiri and Raigad etc. In these different places students saw various types soil, mountains, sea and crops.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2017-18

अज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा सोलापूर - ४१३२०३.
दि. 19 / 02 / 2018

प्रति,

मा. प्राचार्य
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
जिल्हा सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- अभ्यास सहलीस जाण्यास परवानगी मिळणेबाबत...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून B.A. भाग III भूगोल विषयातील प्रात्यक्षिक पेपर क्रमांक IV मधील अभ्यासक्रमानुसार अभ्यास सहलीचे आयोजन करण्याचे ठरले आहे. त्यानुसार दिनांक 22, 23, व 24 फेब्रुवारी 2018 रोजी सहलीचे आयोजन करण्यात आले आहे. सदर सहलीसाठी कोल्हापूर, रत्नागिरी, रायगड, गोवा इ. ठिकाणी जाण्याचे निश्चित केले आहे. या सहलीच्या कालावधीमध्ये भौगोलिक घटकांचा तसेच त्या ठिकाणांच्या सांस्कृतिक घटकांचा अभ्यास करून अहवाल तयार करून तो विद्यापीठ प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी सादर करावयाचा आहे. तरी आपण या सहलीस जाण्यासाठी परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

या सहली साठी एकूण 2 प्राध्यापक व 14 विद्यार्थी जाणार आहेत.

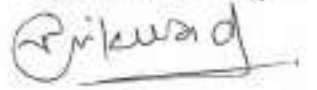

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

आपला विश्वास,

भूगोल विभाग प्रमुख

विद्या विकास मंडळाचे,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

भूगोल विभाग (सन २०१७-१८)

विद्यार्थी व प्राध्यापक यादी

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	शेरा
१	मोरे एस. बी.	बी. ए. भाग ३	२२	
२	घाडगे ए. बी.	बी. ए. भाग ३	२५	
३	कु. माने टी. ए.	बी. ए. भाग ३	३८	
४	कु. जाधव ए. जी.	बी. ए. भाग ३	५६	
५	कु. जाधव ए. एस.	बी. ए. भाग ३	५७	
६	कु. भोसले एच. एच.	बी. ए. भाग ३	५८	
७	कु. गरड डी. डी.	बी. ए. भाग ३	८८	
८	पवार ए. बी.	बी. ए. भाग ३	१०१	
९	कु. आलाट बी. बी.	बी. ए. भाग ३	१०६	
१०	देशमुख एम. ए.	बी. ए. भाग ३	१०७	
११	फरतडे एस. बी.	बी. ए. भाग ३	१११	
१२	ननवरे के. ए.	बी. ए. भाग ३	११४	
१३	शिंदे बी. एस.	बी. ए. भाग ३	१२८	
१४	वाघ व्ही. एम.	बी. ए. भाग ३	१३२	
१५	कु. पाटील एस. एच.	बी. ए. भाग ३	१३५	
प्राध्यापक				
१	डॉ. श्री. टोणपे एल. बी.	-----	-----	
२	प्रा. सौ. गायकवाड व्ही. एच.	-----	-----	
३	डॉ. श्री. बोडके एच. बी.	-----	-----	
४	प्रा. श्री. चौधरी व्ही. बी.	-----	-----	

Shorab

प्र. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

‘विद्या विकास मंडळचे’

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B+" Grade

Web Site: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552

I/C Principal: Dr. Shri. Bhosale U. V. (M.A., M. Phil., Ph.D.)

जा.क्र. वायसीएमके/ /२०१७-१८

दिनांक:- / /२०१८

प्रमाणपत्र

प्रति,

मा. व्यवस्थापक
करमाळा आंगार (सहली)
करमाळा

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, आमच्या महाविद्यालयाची भूगोल विभागाची अभ्यास सहल
दिनांक २२ फेब्रुवारी ते २५ फेब्रुवारी २०१८ या कालावाधीमध्ये कोल्हापूर, कणकवली, बांदा,
गोवा इत्यादी ठिकाणी जात आहे.

सहलीमध्ये १५ विद्यार्थी व ४ प्राध्यापक सहभागी होत आहेत तरी त्यांना योग्य ते सहकार्य
करावे ही विनंती.

U. V. Bhosale

प्र. प्राध्यापक

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

हमीपत्र

दिनांक:- / / २०१७-१८

प्रति,
मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा जि. सोलापूर

विषय:- भूगोल अभ्यास सहलीत सहभागी होण्याबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून माझा पाल्य कुमारी/कुमार संकिता सिकंदर

साधव

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात आपल्या महाविद्यालयात इयत्ता

BA-III तुकडी A रोल नंबर 51 या शाखेत प्रवेश घेतलेला आहे. यशवंतराव

चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर येथील भूगोल अभ्यास सहलीसाठी भूगोल विभागाचे विद्यार्थी

दिनांक २२ फेब्रुवारी ते २५ फेब्रुवारी या कालावधीमध्ये कोल्हापूर, गोवा व कोकण येथे जाणाऱ्या सहलीत

सहभागी होत आहेत. तरी नियम व अटी मला मान्य असून माझ्या पाल्याकडून कुठलाही अनुचित व गैरप्रकार

घडणार नाही. सदर कालावधीमध्ये काही अनुचित प्रकार घडल्यास त्यास मी स्वतः व माझा पाल्य जबाबदार

राहीन. तसेच मी माझ्या पाल्यास स्वतःच्या जबाबदारीवर पाठवित आहे. सदर माझ्या पाल्यास कुठलाही

किरकोळ किंवा गंभीर आजार नसून तो शारीरिक दृष्ट्या तंदुरुस्त आहे अशी हमी देत आहे.

कळावे,

पालकाची सही SV

विद्यार्थ्यांची सही BSadhav

नाव: सिकंदर साधव

नाव: संकिता साधव

मोबाईल नंबर: 9423240331

मोबाईल नंबर: 9923799739

अहवाल

(२०१४ - १८)

प्रा. विजया गायकवाड

भूगोल विभाग,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

दि. २४.०२.२०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

जि. सोलापूर

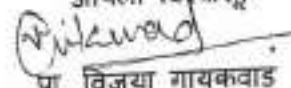
विषय :- अभ्यास सहलीच्या अहवालाबाबत ...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून शैक्षणिक वर्ष सन २०१७-१८ मध्ये आयोजित केलेल्या अभ्यास सहलीचा अहवाल खालील प्रमाणे देत आहे.

सोलापूर विद्यापीठाच्या बीए भाग ३ मधील भूगोल विषयाच्या प्रात्यस्तिक पेपर ४ नुसार अभ्यास सहल हा एक महत्वाचा भाग आहे. यासाठी आम्ही गोवा राज्य तसेच महाराष्ट्रातील कोल्हापूर, रत्नागिरी या जिल्ह्यातील पर्यटन स्थळांची निवड केली. दिनांक २२.२.२०१८ ते २४.२.२०१८ या कालावधीमध्ये या स्थळांना भेटी देण्यात आल्या. या अभ्यास सहलीमध्ये आम्ही कोल्हापूर रत्नागिरी तसेच गोवा या ठिकाणचे विविध पर्यटन स्थळे पाहून तेथील लोकजीवन, प्राकृतिक परिस्थिती, निसर्ग सौंदर्य, धार्मिक स्थळे इत्यादी घटक अभ्यासले. कोल्हापूर मधील महालक्ष्मी, ज्योतिबा या धार्मिक स्थळांना भेटी दिल्या. तसेच पुढे जाऊन गोवा राज्यातील बीच, चर्च, मंदिरे, विद्यापीठ व तेथील शहर यांचा अभ्यास केला. रत्नागिरीतील गणपतीपुळे हे प्रसिद्ध असे धार्मिक स्थळ तसेच बीच यांचाही मनमुराद विद्यार्थ्यांनी आनंद घेतला. अशा पद्धतीने विद्यार्थ्यांनी सहलीचा आनंद घेत घेत अभ्यासपूर्ण सहल केली व विद्यापीठासाठी त्याचा वृत्तांत तयार करण्यास ते तयार झाले.

सदर चा अहवाल आपल्या माहितीसाठी सविनय सादर.
उपस्थित विद्यार्थी संख्या :

आपली विश्वासू,

प्रा. विजया गायकवाड

Coordinator
IQAC
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Kamala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Kamala 413203, Dist. Solapur

2017-18

B-55

"विद्या विकास मंडळचे"
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
ता. करमाळा जि. सोलापूर

विद्यार्थ्याचे नांव : शिर्डी माधुसूखे दिवानी

वर्ग : बी.ए.भाग-३

परीक्षा नंबर : _____

मार्गदर्शकाचे नांव : प्रा.डॉ. टोणपे एल. बी.

Examined
Shirde
11.1.18

Vidya Vikas Mandal's
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya, Karmala
Tal. Karmala, Dist. Solapur

Department of Geography

Certificate

Date - 1 / 12/2018

This is to certify that,

Shri. Shinde Dhau Sahab Shivaji

B.A. Part-3 has satisfactory completed the necessary Tour Report in
Practical Geography during the academic year 2017-2018

Hence this certificate is issued.

Professor-in-charge

External Examiner

Head
Department of Geography

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१.	परस्तावना	०३
२.	प्रवासमार्ग	०४
३.	भूदृष्यातील बदल	०५
४.	भेटी दिलेले प्रदेश	०७
	गोवा राज्य	०७
	• गोवा स्थान विस्तार सिमा	०८
	• प्राकृतिक रचना	०८
	• जलप्रणाली	०९
	• हवामान	१०
	• मृदा	१०
	• नै. वनस्पती	
	• शेती	
	• उदयोगधंदे	
	• व्यवसाय	
	• लोकसंख्या	
	• प्रमुख शहरे	१२
	• प्रेक्षणीय स्थळे	१४
कोल्हापूर जिल्हा	१७	
१. भौगोलिक परिस्थिती		
२. प्रेक्षणीय स्थळ		
रत्नागिरी जिल्हा	१९	
१. भौगोलिक परिस्थिती		
२. प्रेक्षणीय स्थळ		
५.	समाप्ति	२१

प्रस्तावना ६०

शैक्षणिक सहलीचा उद्देश -

संपूर्ण जग ही भूगोलाची प्रयोगशाळा आहे असे नेहमी म्हटले जाते. जगाच्या फारच थोड्या भागाचे निरीक्षण करण्यामागे भूगोलाचा विद्यार्थी समाधान मानत असतो. परंतु प्रत्यक्षात जगाच्या पाठीवर सर्वत्र प्राकृतिक रचना, वनस्पती, हवामान, समुद्रकिनारा, संस्कृती इ. घटक सारखे आढळत नाहीत तर त्यामध्ये स्थानपरत्वे भिन्नता आढळते. या गोष्टीचा अभ्यास व त्यांचे सुक्ष्म निरीक्षण करणे या दृष्टिकोनातून भूगोल विषयात अभ्यास सहलीस महत्त्वाचे स्थान आहे. या अभ्यास सहलीमुळे विद्यार्थ्यांना त्या त्या प्रदेशाचे वैशिष्टपूर्ण व यथार्थ चित्रण पाहण्यास मिळते. यातूनच त्यांची निरीक्षण करण्याची क्षमता वाढते. हंबोल्ट, रिटर, ब्लाश, डेव्हीस इ. भूवैज्ञानिकांनी प्रवासवर्णनाव्दारे भूगोलाचा अभ्यास केला. यांनी जमा केलेल्या माहिती सहल वृत्तांतांद्वारे लिहून ठेवली आहे. यामुळे भूगोलाचा अभ्यास हा केवळ पुस्तकाच्याच साहाय्याने चार भितीच्या आत करता येतो. असे नाही तर भूगोलाच्या अभ्यासकाला नियर्गाच्या सानिध्यात जाऊन निसर्गातील अनेक घटक जवळून पहावे लागतात.

याप्रकारे सहलीमध्ये "क्षेत्र कार्य पध्दतीस" महत्त्वाचे स्थान आहे. सहलीत भौगोलिक निरीक्षण करीत असताना जे जे बदल दिसून आले त्याची नोंद आपल्या अभ्यास पुस्तिकेत करून त्याचे पृथक्करण आपल्या भाषेत करावे लागते. थोडक्यात निवडलेल्या प्रदेशाची काळजीपूर्वक पाहणी करून अनेक सैद्धांतिक मन सिध्द करावी लागतात. सहलीतील ही "क्षेत्र कार्य अभ्यास पध्दती" भूगोलाच्या अभ्यासाच्या दृष्टीने प्राथमिकदृष्ट्या महत्त्वाची आहे.

समारोप ६०

भूगोल विषयाचा अभ्यास असताना फक्त पुस्तकी ज्ञान न घेता निसर्गाच्या सानिध्यात जावून प्रत्यक्ष भूगोल समजतो. यासाठी आम्ही महाराष्ट्रातील महत्वाच्या पर्यटन स्थळांना भेटी दिल्या. भेटी दिलेल्या प्रदेशातील भूपृष्ठ रचना, हवामान, जलप्रणाली, मृदा, वनस्पती, उद्योगधंदे, मानवी वसाहती, मानवी व्यवसाय, इ. घटकांचा एकमेकांवर कसा प्रभाव पडतो याचे प्रत्यक्ष निरीक्षण केले एवढेच काय पण त्या पर्यटन स्थळांचे मानवी दृष्टकोनातून महत्त्व काय? याचीही सविस्तर माहिती मिळविली. भूतलावर राहणारे आम्ही सर्वजण एकत्र भूमातीची लेकरे आहोत असे समजून प्रत्येक ठिकाणी समरस झालो.

अशा प्रकारे निसर्गाची अनोखी नादू प्रत्यक्ष स्वतःच्या डोळ्याने पाहून आम्ही दि. २५/०२/२०१८ रोजी पहाटे ५:०० ताजता करमाळ मायभूमीवर सुखरूप परतलो.

संदर्भ सूची

१. नवीन शालेय अॅटलास	नवीन प्रकाशन मुंबई
२. दि मेगा स्टेट महाराष्ट्र	प्रा. ए.बी. सचवी
३. पर्यटन मार्गदर्शिका महाराष्ट्र	समर्थ उद्योगप्रकाशन, औरंगाबाद
४. दरखनचा राजा श्री जोतिबा	श्री. स.शं. बुराडे
५. महाराष्ट्राचा भूगोल	सी.डी. देशपांडे
६. महाबळेश्वराची सहल	सी. रुपा जगदीश लांजेकर
७. प्रवास वर्णन वही	-----
१०. मराठी विद्यकोष	पंडित लक्ष्मणशास्त्री जोशी
११. टुरिस्ट गाईड बुक गावा	
१२. पर्यटकांचे नंदनवन गोवा	
१३. असा हा गोमंतक	श्री. गाधव गडकरी

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B" Grade

Web Site: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com

Phone/Fax No. 02182 - 220552

I/C Principal: Dr. U. V. Bhosale (M.A., M. Phil., Ph.D.)

जा. क्र. वायसीएमके/२१५/२०१७-२०१८

दिनांक:-०५/१२/२०१७

प्रति,
मा. सहायक निदेशक,
छात्र अध्ययन यात्रा,
केन्द्रीय हिंदी निदेशालय,
नई दिल्ली.

विषय:- छात्र अध्ययन यात्रा २०१७-१८ प्रतिभागियों के भूगतान के संबंध में.

संदर्भ:- हिंदी निदेशालय का दिनांक २९/११/२०१७ का पत्र.

महोदय,

उपर्युक्त संदर्भीय पत्र के अनुसार हमारे महाविद्यालय के छात्रों के सन २०१७-१८ संपन्न होनेवाली छात्र अध्ययन यात्रा के लिए अवेदन पत्र भेजे हैं। अतः उनमें से निम्न छात्र यात्रा का व्यय स्वयं वहन करने की अनुमति दर्शा रहे हैं। अतः निम्न छात्रों को यात्रा में प्रतिभागी के रूप में शरीक करें।

सधन्यवादा

आपका विश्वासू,

अध्यक्ष हिंदी विभाग,
य. च. म. करमाळा.

छात्रों के नाम

- १) कु. मीरा कदम
- २) कु. सुप्रीया साखरे
- ३) कु. हर्षदा वडे
- ४) कु. शिल्पा जाधव
- ५) कु. वर्षा थोरात
- ६) श्री. आकाश सोरटे
- ७) श्री. अनिकेत पवार
- ८) श्री. तानाजी खाडे
- ९) श्री. सिद्धेश्वर जगदाळे

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chavan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography

Participative teaching / Study tour

(Translated report in short)

The department of geography had taken permission of the college principal to go on study tour on 16 February 2019. In this tour 17 students and four teachers had participated. This was helpful for B.A. III, paper no. IV. The students were taken to Mahabaleswar, Pratapgarh, Wai and Pachgani etc. Pratapgarh has historical importance, the Mahabaleswar is known for strawberry cultivation. There students saw the crop cultivation of strawberry. In these different places students saw various types soils, mountains and crops. This study tour was helpful to students in their practical exam and making report on study tour.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा सोलापूर - ४१३२०३.
दि. 13 / 02 / 2019

प्रति,

मा. प्राचार्य
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
जिल्हा सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- अभ्यास सहलीस जाण्यास परवानगी मिळणेबाबत...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून शैक्षणिक वर्ष 2018-19 मध्ये B.A. भाग III भूगोल प्रात्यक्षिक पेपर क्र. IV मधील अभ्यासक्रमानुसार अभ्यास सहलीचे आयोजन करावयाचे ठरले असून दिनांक 16.02.2019 रोजी एक दिवसीय सहलीस जाण्याचे निश्चित केले आहे. महाबळेश्वर, प्रतापगड, वाई, पाचगणी ही सहलीची ठिकाणे निश्चित केली आहेत. या भौगोलिक सहलीमध्ये त्या ठिकाणची असणारी प्राकृतिक रचना, ऐतिहासिक माहिती तसेच तेथे पिकांमध्ये, फळांमध्ये असणारी विविधता अभ्यासणे, सहली वरून आल्यानंतर त्या माहितीच्या आधारे अहवाल तयार करून तो विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेचे वेळी सादर करणे, अनिवार्य आहे तरी आपण या अभ्यास सहलीस जाण्याची परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
K. 13203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala-413203, Dist. Solapur

आपली विश्वासू,

Pr. Dr. Vijaya Gayakwad

प्रा. डॉ. विजया गायकवाड
भूगोल विभाग प्रमुख

विद्या विकास मंडळाचे,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

भूगोल विभाग सन 2018 - 19

विद्यार्थी व प्राध्यापक यादी

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	वर्ग	रोल नंबर	शेरा
1	शिंदे वैजंभद्र, साधु	बी.ए. भाग 3	13	
2	फुके योगेश धोंडिबा	बी.ए. भाग 3	18	
3	घाडगे जयसिंह पोपट	बी.ए. भाग 3	22	
4	पवार मयूर राजेंद्र	बी.ए. भाग 3	23	
5	फलफले ओमकार गोरख	बी.ए. भाग 3	32	
6	खराडे किशोर अरूण	बी.ए. भाग 3	34	
7	भोई विकास चंद्रकांत	बी.ए. भाग 3	35	
8	गवळी दत्तात्रय मुकुंद	बी.ए. भाग 3	37	
9	एकाड शिकुष्णा कालिदास	बी.ए. भाग 3	38	
10	कु. शिंदे त्रिवेणी हरिदास	बी.ए. भाग 3	45	
11	कु. भोसले ज्योती मधुकर	बी.ए. भाग 3	49	
12	कु. साखरे स्नेहल दत्तात्रय	बी.ए. भाग 3	50	
13	बंदे विजय आदिकराव	बी.ए. भाग 3	63	
14	नलवडे अक्षय रमेश	बी.ए. भाग 3	68	
15	गोडगे समाधान देविदास	बी.ए. भाग 3	85	
16	काळे गणेश कल्याण	बी.ए. भाग 3	24	

17. कु. लोखंडे अश्विनी महारेंद्र बी.ए. भाग 3 88

प्राध्यापक

1	प्रा. डॉ. सौ. गायकवाड वि. एच.			
2	प्रा. डॉ. बोडके एच. बी.			
3	प्रा. चौधरी वि. बी.			
4	प्रा. अनंकर एस. एच.			

Head
Department of Geography
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya, Karimnagar
Dist. Solapur

हमीपत्र

दिनांक: 14 / 2 / 2018-19

प्रति,

मा. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,

करमाळा जि. सोलापूर

विषय: भूगोल अभ्यास सहलीत सहभागी होण्याबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून माझा पाल्य कुमार/कुमारी भोसले ज्योती मधुकर

सन 2018-19 या शैक्षणिक वर्षात आपल्या महाविद्यालयात इयत्ता B.A.II

तुकडी _____ रोल नं. 49 या शाखेत प्रवेश घेतलेला आहे. यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर येथील भूगोल अभ्यास सहलीसाठी भूगोल विभागाचे विद्यार्थी दि 16 फेब्रुवारी 2019 या एका दिवसासाठी महाबळेश्वर, प्रतापगड येथे जाणा-या सहलीत सहभागी होत आहे. तरी नियम व अटि मला मान्य असुन माझ्या पाल्याकडून कुठलाही अनुचित व गैरप्रकार घडणार नाही. सदर कालावधी मध्ये काही अनुचित प्रकार घडल्यास त्यास मी स्वतः व माझा पाल्य जबाबदार राहिल. तसेच मी माझ्या पाल्यास स्वतःच्या जबाबदारीवर पाठवत आहे. सदर माझ्या पाल्यास कुठलाही फिरकोळ किंवा गंभीर आजार नसून तो शारीरिकदृष्ट्या तंदुरुस्त आहे. अशी हमी देत आहे.

कळावे,

पालकाची सही [Signature]

नाव: भोसले मधुकर व सुरुत

मोबाईल नंबर: 9156913710

विद्यार्थ्याची सही Bhosale J.M

नाव: भोसले ज्योती मधुकर

मोबाईल नंबर: 8605765470

अहवाल

(२०१८ - १९)

डॉ. विजया गायकवाड
भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.
दि. १८.०२.२०१९

प्रति,

मा. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

जि. सोलापूर

विषय:- शैक्षणिक सहलीचा अहवाल देणेबाबत...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यापीठीय अभ्यासक्रमानुसार शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले होते. सदरच्या सहलीचा अहवाल खालील प्रमाणे देत आहे. सोलापूर विद्यापीठ अभ्यासक्रम अभ्यासक्रमानुसार प्रात्यक्षिक पेपर क्रमांक ४ मध्ये शैक्षणिक अभ्यास सहल हा एक एक स्वतंत्र घटक असून त्याच्या पूर्ततेसाठी भूगोल विभाग अंतर्गत शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले होते. सहल शनिवार दिनांक १६ फेब्रुवारी २०१९ आयोजित केली होती. भौगोलिक दृष्ट्या विचार करता आम्ही सहलीसाठी महाराष्ट्रातील कोकण विभागाची निवड केली. हा एक निसर्ग रम्य परिसर असून त्याठिकाणी असलेली प्राकृतिक विविधता अभ्यास करण्याच्या दृष्टिकोनातून हा भाग निवडला होता. करमाळा- बारामती- वाई- पाचगणी-प्रतापगड -महाबळेश्वर असा आमचा प्रवास मार्ग होता. सदरच्या सहलीमध्ये ऐतिहासिक तसेच नैसर्गिक पर्यटन स्थळांचा अभ्यास करण्यात आला. प्रतापगडावर जाऊन या ठिकाणाची ऐतिहासिक माहिती मार्गदर्शकाच्या माध्यमातून जाणून घेतली. याशिवाय महाबळेश्वर या ठिकाणी सुद्धा मार्गदर्शकाच्या सहाय्याने त्या ठिकाणी असणारे सर्व पॉइंट्स आर्थर पॉइंट, एको पॉइंट, जननी माता मंदिर, मंकी पॉइंट, इ. प्रेक्षणीय व धार्मिक ठिकाणे पाहिली व त्यांचा अभ्यास केला. तसेच महाबळेश्वर येथील पाच नद्यांचा उगम असणारे पंचगंगेचं मंदिर हे सुद्धा पाहिले. याशिवाय पाचगणी, वाई या सुंदर व रम्य ठिकाणांना भेटी दिल्या व त्या ठिकाणाच्या पिकांमध्ये, भाजीपाल्यामध्ये, फळांमध्ये असेलली विविधता अभ्यासली. अशा प्रकारे सर्व माहिती घेऊन सायंकाळी ७.०० वाजता करमाळ्याकडे प्रयाण केले.

सदर चा अहवाल आपल्या माहितीसाठी सविनय सादर.

उपस्थित विद्यार्थी संख्या :

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

आपली विश्वासू,
Dr. Vikarwad
डॉ. विजया गायकवाड
भूगोल विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Pratapgad Fort

Mahabaleswar Hill Station

Roll No - 49

Exam Seat No - 530622

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

**YASHWANTRAO CHAVAN,
MAHAVIDYALAYA,
KARMALA, DIST. SOLAPUR**

(DEPARTMENT OF GEOGRAPHY)

(Land Use / Tour Report)

-: CERTIFICATE :-

This is to certify that Bhosale Ryoti madhukate

*has satisfactory completed the course in practical
geography as prescribed by the Solapur University for
B.A. Part - III in the year of 2018-2019*

Teacher Incharge

Head of the Department

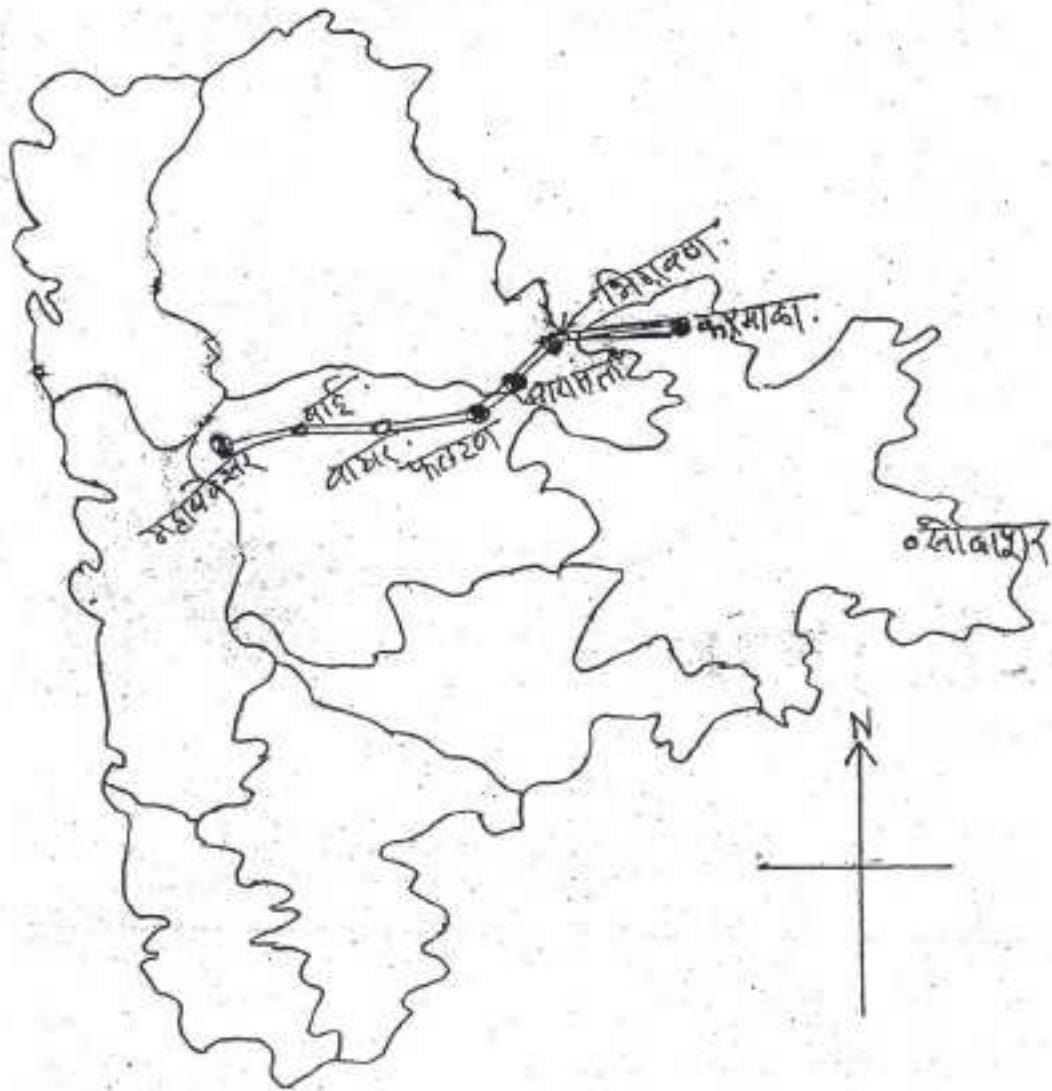
- अनुक्रमणिका -

अ.नं.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	प्रस्तावना	०१
२	स्थान	०१
३	प्रवास	०१
	प्रेक्षणीय स्थळे	०३
३	अ) महाबलेश्वर	
	१) उन्नीमाता मंदिर	०४
	२) प्लुटो पॉइन्ट	०५
	३) खुशी खुशी पलंग पॉइन्ट	०५
	४) लिंगमळा धबधबा	०५
	५) एको पॉइन्ट	०६
	६) एलिफिस्टन पॉइन्ट	०७
	७) मंकी पॉइन्ट	०७
	८) ऑर्थर सीट पॉइन्ट	०७
	९) पंचगंगेचे मंदिर	०९
	१०) बॉम्बे पॉइन्ट	१०
५	ब) प्रतापगड	१०
६	प्रमुख शहरे	
	अ) पाचगणी	११
	ब) वाई	११
	क) फलटण	१२
	ड) बारामती	१३

- प्रवास मार्ग -

- प्रमुख शहरे -

अ) पाचगणी -

महाबलेश्वरच्या पुर्वेला २० कि.मी. अंतरावर पाचगणी हे गाव आहे. महाबलेश्वर प्रमाणेच पाचगणी देखील सह्याद्री पर्वताच्या माथ्यावर वसलेले सपाट मैदानावर आहे. अल्हाददायक वातावरण आणि आरोग्यवर्धक हवामानामुळे पाचगणीला गिरीस्थानाचा दर्जा मिळाला आहे. हिरवीगार वनसंपदा पाचगणीच्या सौंदर्यावर भर घालते. येथील फळबागामध्ये स्ट्रॉबेरी, ब्लॅकबेरी, रासबेरी या विदेशी फळांचे उत्पादन मोठ्या प्रमाणात होते. रानावनात डोलणारी रानगुलाबाची फुले आपले लक्ष्य वेधून घेतात. पाचगणी डोंगरावरून उत्तर दिशेला खाली कृष्णा नदीचे खोरे बलकवडी व धोम धरण, कृष्णासागर जलाशय, कौलारु घरांची खेडी त्या भोवतालच्या हिरवीगार शेती आजुबाजुचे डोंगर व गड यांचे अतिशय विलोभनीय दृश्य दिसते. पाचगणी येथे अनेक पॉईन्ट महत्वाचे आहेत. त्यामधील टेबललँड, सिडनी पॉईन्ट, डोशी पॉईन्ट, बेची पॉईन्ट, काचबावडी पॉईन्ट, मेहरबाबाची गुहा, केदारेश्वराचे मंदिर, कार्तिकस्वामी गुहा इत्यादी पॉईन्ट महत्वाचे आहेत. पाचगणीतील निवासी शाळा महत्वाच्या आहेत. डॉन अॅकॅडमी यासारखी सुमारे १६ निवासी विद्यालये या ठिकाणी आहेत. येथे संजीवन विद्यालय पर्यटकांसाठी उभारलेले आहे. भोजनालये, निवासस्थाने इत्यादी ठिकाणी चालविली जातात. येथील मुख्य उद्योग पर्यटन असून येथे ४५ हॉटेल आहेत. त्याचबरोबर चर्म उद्योग, फळांचे मुरांबे बनविणे, मधसंकलन, दुग्ध उत्पादन, दुधाचे पदार्थ बनविणे हे उद्योगही या ठिकाणी चालतात. मनोरंजनासाठी येथे उद्यान, क्लब आणि वाचनालये आहेत. तसेच काही बँका, पतसंस्थाही आहेत. महत्वाचे म्हणजे इथल्या निसर्ग सुंदर परिसरात सतत कोणत्या न कोणत्या चित्रपटाचे चित्रीकरणाचे काम चालू असते. पाचगणी हे शहर शैक्षणिक केंद्र आहे. पाचगणी हे शहर शिक्षणासाठी प्रसिद्ध आहे. येथील आनंदमयी वातावरण मनमोहित करते. पाचगणी हे शहर सुंदर आणि रम्य ठिकाण आहे. येथील छोटीशी दुमदार घरे मन मोहीत करतात.

ब) वाई -

सातारा जिल्ह्याच्या वायव्य दिशेला असलेल्या वाई तालुक्याचे वाई शहर मुख्य ठिकाण आहे. पुणे - बेंगलोर हा राष्ट्रीय महामार्ग क्र.४ वाई तालुक्यातून जातो. वाई पासून हा महामार्ग १० कि.मी. अंतरावर आहे. कृष्णा नदी वाई शहरातून जाते. धोम धरणामुळे वाई परिसरातील शेतीला कालव्याद्वारे पाणी पुरवठ्याची उत्तम व्यवस्था झाली आहे. त्यामुळे बागायती पिके, भाजीपाला, फळफळावळ भरपूर प्रमाणात पिकतात. वाई शहरामध्ये पौराणिक ढोल्या गणपतीचे मंदिर कृष्णानदीच्या काठावर आहे. त्याची स्थापना १७६२ साली गोपाळराव

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Visit to Sugar Factory

Department of Geography

(report Translated in Short)

The Department of Geography had visited the Shri. Adinath Co-operative Sugar Factory on 09/01/2019. In this visit the factory supervisor impart knowledge of process of sugar making. The students understood the stages from sugar cane crushing to becoming fine sugar. Such visit gives knowledge to the students more than the book impart. The Head, Department of Geography, Dr. Vijaya Gaikwad thanked to the management of the sugar factory.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

यशवंतराव चवण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA

KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B+" Grade

Web Site: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: J - 24. 03. 001 Phone/Fax No. 02182 - 220552

I/C Principal: Dr. Shri. Bile V.K. (M.Com, M. Phil., Ph.D.)

जावक. क्र./वायसीएमके/3/2012012-12

दि. 06/10/2012

प्रति,

मा. व्यवस्थापक,

श्री. आदिनाथ सहकारी साखर कारखाना लि.

आदिनाथनगर, शेलगांव-भाळवणी,

ता. करमाळा जि. सोलापूर

विषय:- कारखान्यास भेट देण्याच्या संदर्भात.

महोदय,

उपरोक्त विषयी आमच्या महाविद्यालयातील बी. ए. भाग ०२ वर्गातील भूगोल विषयाचे काही विद्यार्थी व संबधीत प्राध्यापक सौ. विजया गायकवाड हया उद्योगधंद्याच्या अभ्यासा संदर्भात आपल्या कारखान्यास भेट देणार आहेत. तरी त्यांना परवानगी देवून योग्य ते सहकार्य करावे.

कळावे.

O/C

या बाबतच्या खा. ता. ०३. १०. १२ रोजी कारखान्यास भेट देण्यात येईल.
RECEIVED कारखान्यास भेट देण्यात येईल.
दिनांक ०३/१०/२०१२

आपला विश्वासू

प्राचार्य

यशवंतराव चवण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

Coordinator

IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

LI. 185(1989)

|| विना सहकार नही खदार ||

Ph.(02182)-20213 Mo-9657501360

Reg. No.: SUR/PRG(A)-2(S) Dt.: 16-6-71

Fax : 02182 - 202013

E-mail : adinathsugar@gmail.com

GSTIN-27AAAAS4167M1Z3

SHRI ADINATH SAHAKARI SAKHAR KARKHANA LTD., ADINATHNAGAR

Shelgaon-Bhalwani, Post- Jeur 413 202, Tal- Karmala, Dist- Solapur (Mh.)

:- LETTER :-

जा.क्र.आससाका/ले.ऑ./390^र/२०१८-१९

दि. १९/१२/२०१९

प्रति,

मा.प्राचार्य,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,

करमाळा ४१३ २०३.

जि.सोलापूर.

विषय :- कारखाना भेट दिलेबाबत.

संदर्भ :- वायसीएमके/३८४/२०१८-१९ दि.८/१/२०१९

महोदय,

वरील विषयास अनुसरून आपले महाविद्यालयातील बी.ए.भाग २ वर्गातील भूगोल विषयाचे विद्यार्थी व संबंधित प्राध्यापक सौ.विजया गायकवाड यांनी आज दि.१९/१२/२०१९ रोजी आमचे कारखान्यास भेट देवून कारखान्यामधील उत्पादन प्रक्रियेची व्यवस्थापन माहिती घेतली.

कळावे,

आपला विश्वासू,

(एस.टी.देवकर)

कार्यकारी संचालक

Coordinator

IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Topic विद्या विकास मंडळाचे,

अश्वंतशिव

चव्हाण

महाविद्यालय,

करमाळा...

मार्गदर्शक -० प्रा. श्रीमती. व्ही. एच. गायकवाड

विद्यार्थी नावे -० श्री. शाहूल बिनवडे. (S.Y.B)

श्री. गणेश बिनवडे.

श्री. शिवाजी नाळे.

श्री. केशव नाळे.

Topic

प्रकल्पाचे नाव

औद्योगिक दृष्टीकोणातून
आदिनाथ सहकारी साखर
कारखान्याचा भौगोलिक
अहवाल.

Topic

अनुक्रमणिका...

पान नंबर.

१) एकल्पाचे नाव.	
२) प्रस्तावना.	०९
३) आवश्यक घटक.	०८
४) साहित्य.	०४
५) हंगाम	०५
६) ऊसाच्या जाती.	०६
७) विजनिर्मिती.	०६
८) शोधदाम.	०७
९) कामगार वर्ग.	०७
१०) सारवरेचे प्रकार.	०८
११) टाकाऊ पदार्थ	०८
१२) कारखान्याच्या समस्या.	०८
१३) शालीत हंगाम.	०९
समाशेष.	१०

Topic

प्रस्तावना

मी ' बिनवीडे बाळू ल बाळासहिब ' वी.ए. सांग II शिकत असून सदर प्रात्यक्षिक ' भूगोल ' या विषयासंदर्भात असून या प्रात्यक्षिकात मी ' साखर - उद्योग ' हा विषय प्रस्थापित केलेला आहे .

यासाठी आम्ही करमाळा तालुक्यातील " आदिनाथ सहकारी साखर कारखाना " यास प्रत्यक्ष भेट दिली . संपूर्ण साखर उद्योगाविषयची माहिती प्राप्त करून घेतली . या साखर कारखान्याची स्थापना ' 1983 ' साली झाली . पहिला चाचणी गळीत हंगाम सुरूवात रविवार दि . 7 नोव्हें 1993 रोजी झाला . या कारखान्याचे उद्घाटन मा . श्री शिवजीराव देवामुख . श्री . विजयसिंह मोहिते - पाटील व . श्री पुतापसिंह मोहिते - पाटील यांच्या हस्ते झाले .

भारतात ' 1903 ' मध्ये ' उत्तर प्रदेशातील ' ' छुबली ' येथे साखरेचा पहिला कारखाना सुरू झाला सध्या महाराष्ट्रात ' 103 ' सहकारी तत्वावरील व ' 82 ' खाजगी तत्वावरील साखर कारखाने आहेत . अहमदनगर जिल्ह्यात पुवराणगर येथे अशिया खंडातील पहिला सहकारी साखर कारखाना स्थापन झाला . (जून 1950) महाराष्ट्रातील पहिला साखर - कारखाना 1920 ला बेनापूर येथे स्थापन झाला .

Topic

आवश्यक धटक

A] पाणी :-

साखर कारखाना उभारणीसाठी पाणी हा एक महत्वाचा धटक आहे. म्हणून साखर कारखाने पाणी असलेल्या क्षेत्रात स्थापन केली पाण्याचा साखर कारखान्यात फुस गाळणीपासून ते साखर निर्मितीपर्यंत उपयोग होतो. तसेच कारखाना क्लिनिंग करण्यासाठी पाण्याचा वापर होतो. त्यामुळे कारखान्यात पाण्याला अनन्य साधारण महत्व आहे.

B] जमीन :-

साखर कारखाना उभारणीसाठी जमीन हा महत्वाचा धटक आहे. जिथे कारखाना उभारण्याचा आहे. तेथील जमीन ही पडीक, माकरण किंवा चोपड असावी. व सर्व धटकांची सुविधा असावी त्यामुळे तीथे चांगल्या प्रकारे कारखान्याची उभारणी होते.

C] झाडवळ :-

झाडवळ हा एक कारखाना उभारणीसाठी लागणारा महत्वाचा धटक आहे. झाडवळा शिवाय साखर कारखाना उभारू शकत नाही कारखाना उभारणीसाठी एकूण खर्च 300 कोटी रु. खर्च होतो. त्यात प्रामुख्याने विविध यंत्र सामुग्री, नवीन यंत्रांचे पार्ट, कारखान्याला लागणारी विज निर्मिती करण्यासाठी येणारा खर्च गोदाम बांधण्यासाठी लागणारा खर्च, कामगारांचा पगार इ. साठी झाडवळ आवश्यक असते.

D] कच्चा माल :-

साखर कारखान्यासाठी फुस हा एक महत्वाचा कच्चा माल आहे जेथे उसाचे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात असते तेथे

Topic

कारखाने स्थापन केले जातात. कस हे नाशवंत पीक आहे त्यामुळे तोडल्यापासून 24 तासांच्या आत कारखान्यात जाणे महत्वाचे आहे.

E] वास्तुकीच्या शीची :-

साखर कारखान्यावर प्रभाव टाकणारा हा एक महत्वाचा घटक आहे. कस हा महत्वाचा घटक आहे. त्यामुळे तो कारखान्यापर्यंत पोहचवण्यासाठी वास्तुक ही महत्वाची करते. ज्या ठिकाणावरून वास्तुक शीची घेईल तेथे कारखाने स्थापन केले जातात.

F] शक्तीसाधने :-

साखरेचे कारखाने दगडी कोळसा किंवा जलाविद्युतवर चालविले जातात व जेथे उर्जा शक्तीसाधने कमी पडतील तेथे इंधन म्हणून कारखान्यांत उसाच्या चिपाडांचा वापर केला जातो. त्यामुळे शक्तीसाधने हा एक महत्वाचा घटक आहे.

G] मजुर :-

साखर कारखान्याच्या इच्छेने मजुर हा एक महत्वाचा घटक आहे. कस तोडणे, गोळा करणे तो कारखान्यापर्यंत पोहचवणे तसेच कारखान्यातील विविध प्रकारची कामे करणे. साखर कारखाने विशिष्ट काळापुरते चालतात त्याही त्यासाठी काही दिवस मजुर लागतात. काही कारखाने कायम स्वरुपी चालतात त्यामुळे तेथे कायम स्वरुपी मजुरांची आवश्यकता असते.

Topic

साहित्य

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्याची सुरुवात स्थापना 1983 साली आहे या कारखान्याचे उदघाटन श्री. शंकरराव मोहिते पाटील यांच्या हस्ते झाले. या कारखान्याची गाळण क्षमता 2500 टन इतकी आहे. अदिनाथ सहकारी संघाचा सुरुवातीचा हंगाम 1993-94 मध्ये झाला असून 12-11-1993 रोजी कारखाना सुरु झाला. यावर्षी प्रामुख्याने 135 दिवस हंगाम चालू होता. तसेच एकूण गाळित 130328 इतकी झालेली होती. एकूण साखरेचे उत्पादन 120960 इतके झालेले असून साधारणता सरासरी उतार 9.28 इतका होतो. या कारखान्याने पहिल्या वर्षी दिलेला दर 6751- रुपये इतका आहे.

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्याची आज पर्यंत झालेली गाळण 9,63,495 टन आहे. हा कारखाना उभारणीसाठी साधारणता 300 कोटी रुपये खर्च आलेला आहे. या कारखान्याची क्लिनिंग 1,00,000 टनापूढे केली जाते. तसेच यात रस शुद्ध करण्यासाठी फॉस्फेट, गंधक, चूना याचा वापर केला जातो.

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्यातून मिळालेल्या उत्पन्नापैकी 20% उत्पादन राखीव ठेवली जाते. साखर कारखाना चालवण्यासाठी 6 मेगावॉट विज निर्मिती काम टर्बिन्स आहे. यातून प्रामुख्याने (L, m, S) (6.30, m.30) या प्रकारची साखर निर्मित केली जाते या कारखान्यात प्रामुख्याने 21 संयंत्रे आहेत.

हंगाम

Topic

हंगाम	दिवस	हंगाम एकूण गळीत	साखरे उत्पादन	सरासरी उतार	दिलेले दर
९३-९४	१३५	१३०३२८	१२०९६०	९.२८	६७५१-
९४-९५	२२४	४७७५१३	४७८५६२	१०.०२	५६५
९५-९६	२२८	४७६८७३	४६४२०७	९.७३	५९०
९६-९७	१३८	३१७४४१	९३२२००	१०.४७	७००
९७-९८	१८७	४५८५००	४७२१५०	१०.२९	८००
९८-९९	२०८	५५११३८	५८०१००	१०.५३	८००
९९-२०००	२०६	६०७६९०	६४५५००	१०.६२	८१०
२०००-०१	१८५	६००३३५	६८३९२५	११.४०	८१५
०१-०२	१४५	४७७२१४	५६३३३५	११.८०	७२५
०२-०३	१२९	४१३४०४	४८५५००	११.७५	८११
०३-०४	५९	११०५१७	११७८७५	१०.७५	८६६
०४-०५	३६	५५५४२	५५६१०	१०.१७	११०१
०५-०६	११०	३०९९८७	३६१३००	११.६९	१२०१
०६-०७	२१५	६६२१७२	७५७०३९	११.४५	८५०
०७-०८	२०९	६१६८६९.५७७	७५९०५०	१२.३०	८७२
०८-०९	२९	२३१८४५	२४२६००	१०.४६	११००
०९-१०	१९७	५४४८३२	५९५८५०	१०.९७	२०७५
१०-११	२२८	७३२८२९	८४७१००	११.५६	१९००
११-१२					

उसाच्या जाती

Topic

* उसाच्या जाती *

—*—*— कसाच्या प्रामुख्याने वेगवेगळ्या जाती आहेत.

A] 674 :-

हा एक महत्वाची उसाची जात आहे. हे एक छळ कटीबंधीय पीक आहे. याला 10 महिने लागतात. याला 10 ते 12 दिवसांनी पाणी द्यावे लागते. हा नाश्वीत पीक आहे 24 तासांच्या जात कारखान्यापर्यंत पोहचता नाही तर त्याचे वजन होते.

B] 86032 :-

ही एक उसाची महत्वाची जात आहे. याला 12 ते 14 महिने लागतात याला 10 दिवसातून पाणी द्यावे लागते. त्याच्या वाढीसाठी खतांचा पुरवठा करावा लागतो

C] 60-265 :-

ही एक नवीन कसाची जात आहे. याला 12 महिने वाढीसाठी लागतात याला 12 ते 14 दिवसातून पाणी द्यावे लागते. याच्या वाढीसाठी खतांचा वापर करावा लागतो.

* विजनिर्मिती *

विजनिर्मिती

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्यात विज निर्मितीसाठी 8 मेगावॅट विज निर्मिती क्षम होत ब टर्बिनि आहेत. यामधून कारखान्याला लागणारी वीज निर्मिती केली जाते. व उरलेली वीज बाहेर विकली जाते. त्यापैकी 45- दोन मेगावॅट विजेचा supply हा म.ड.ड ला केला जातो. सोलापूर जिल्ह्यात 2011-12 या वर्षात 130 मेगावॅट विजेची निर्मिती झालेली आहे.

DESIGN 12

Topic

गाळण क्षमता

* कारखान्याची गाळण क्षमता *

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्याची गाळण क्षमता २५०० टन इतकी आहे. या सहकारी साखर कारखान्याने आज पर्यंत ९,६९,४९५ टन इतकी उसाची गाळण केलेली असून ९,७९,४५७ टन इतकी पोती उत्पादन मिळविले आहे. आज अखेर उतार १०.६२ इतका मिळविला आहे.

* एकूण गोदाम *

गोदाम

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्यात कुसाची गाळण केल्यानंतर मिळणाऱ्या साखरेचे उत्पादन हे वायाच प्रमाणात मिळते. ही साखर साठवून ठेवण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात एक मोठे गोदाम तयार केलिले असते. मिळणाऱ्या साखरेच्या उत्पादनातून २०% साखर राखीव ठेवून ठेवली जाते. साखर तीन प्रकारची तयार केली जाते. (L, m, S) त्यामुळे ही साखर वेगवेगळ्या ठिकाणी ठेवली जाते व सुरक्षीत ठेवली जाते.

* एकूण कामगार वर्ग *

कामगार वर्ग

अदिनाथ सहकारी साखर कारखान्यात एकूण ७५० कामगार आहेत त्यातील ३०० कामगार हंगामी असतात. व ४५० कामगार कायम स्वरूपाचे केलेले आहेत व उरलेले १०० कामगार नोजंदारीवर कामाचा येतात. कामाचे स्वरूप - कामगारांना ४ तास काम शिपनुसार असते. शिप - ८ ते ४, ४ ते १२; १२ ते ८ या तीन शिपमध्ये कामगारांना काम करावे लागते.

साखरेचे प्रकार

Topic

एकूण साखरेचे तीन प्रकार केले जातात. १) L - Large, २) M - Medium ३) S - Small व ६-३०, m-३० ही साखर कारखान्यात निर्माण केली जाते. त्यातील ६-५small प्रकारची साखर जास्त प्रमाणात निर्माण केली जाते व तीचा मोठ्या प्रमाणात खप होतो.

टाकाडु पदार्थ :-

कारखान्यात दुसऱ्या गाळणी पासून साखर निर्मिती झाल्यानंतर मोठ्या प्रमाणात टाकाडु पदार्थ निर्माण होतात. यात- ० झुसा, ० प्रेस मड ० मोलॅसिस इ टाकाडु पदार्थ निर्माण होतात त्याचा उपयोग- झुसा याचा उपयोग घरगुती कामाने वॉशन किंवा जळण म्हणून वापर करतात ० प्रेस मड- याचा उपयोग बोतीतील पिळांची योग्य वाढ होव्यासाठी खत म्हणून उपयोग केला जातो तर ० मोलॅसिस - याचा उपयोग इथेनॉल निर्मितीसाठी केला जातो.

समस्या :-

कारखान्याच्या समस्या पुढीलप्रमाणे -

१) दुष्काळग्रस्त भाग असल्यामुळे पाण्याची कमतरता भासते.

२) झुसाचे साखर उतार हा योग्य त्या प्रमाणात मिळत नाही त्यामुळे झुसाला ज्यादा दर दिला जाऊ शकत नाही.

३) दुसऱ्या तोडल्यापासून ही कारखान्यात २५ तासांच्या आत पोहचला पाहिजे परंतु इतरांच्या समस्यांमुळे दुसऱ्या लवकर कारखान्यात पोहचत नाही.

आकडेवारी)

(सन)

अक्ष

Topic

२००२-२०११ चा माळीत हंगाम.

स.न	वर्षे	सालेली माळी
१]	२००२-०३	४१३४०४.०००
२]	२००३-०४	११०५१७.०००
३]	२००४-०५	५५५४२.०००
४]	२००५-०६	३०९९८१.१५५
५]	२००६-०७	६६२१७२.०००
६]	२००७-०८	६१६८६९.५७७
७]	२००८-०९	२३१८४५.०००
८]	२००९-१०	५४४८३२.०००
९]	२०१०-११	७३२८२९.०००
१०]	२०११-१२	५८७९३६.०००

Topic

समाशेष...

आदर प्रात्यक्षिकान आपण साखर उद्योग व आम्ही प्रत्यक्ष सेट दिलेला "अदिनाथ साखरी साखर कारखाना" यांची माहिती पाहिली हे प्रात्यक्षिक झुगोल या विभागांतर्गत "वैश्विक सहल" विषयातून पूर्ण करण्यात आले आहे.

या प्रात्यक्षिकान आपण प्रत्यक्ष कारखान्याची सेट बघून त्याची गारूप क्षमता, साखरेची, निर्मिती टाकाडु पदार्थाचा उपयोग, साखरेची साठवणूक साखरेची निर्यात त्याचप्रमाणे भारतातील साखर कारखान्यांची सर्वसामान्य माहिती प्राप्त झाली. याची प्रत्यक्षपणे माहिती आम्हाला कारखान्यातील कर्मचारी - श्री. जी. लक्ष्मण कदम, श्री. वांकुजकर व श्री. सरोद यांचे मोलचि संव्यक्त लाभले तसेच डॉ. डी. लक्ष्मण सोनवणे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

झुगोल विषयातील उद्योगधंदे या विभागांतर्गत हे प्रात्यक्षिक पूर्ण करण्यात आले. त्यासाठी "प्रा. सी. व्ही. लक्ष्मण गायकवाड" यांचे मार्गदर्शन अत्यंत मोलचि लाभले. याबद्दल त्यांचा मी मनापासून आभारी आहे.

Visit to Adinath Sugat Factory

2018-2019

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Study Tour

Department of Hindi

The Head, 'Department of Hindi' had taken permission of principal of Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya to allow students of Hindi department to participate in 'Adhyayan Yatra' organised in Ujjain and Bhopal. The students of 'Department of Hindi' had participated in 'Adhyayan Yatra' conducted in Bhopal and Ujjain from 02/01/2019 to 08/01/2019. In this study tour students got an opportunity to listen to scholars of Hindi subjects. They interacted with those scholars and other fellow participant students. The communication with the people from different places this also helps to exchange the opinion, culture tradition of each other people.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

क्रम सं. / SI. No. 000871

शिव सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग

DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव संसाधन विकास मंत्रालय

MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती विशात्म संतोष टापरे छात्र / छात्रा यशवंतराव चव्हाण
महाविद्यालय, कुरुमाळा, महाविद्यालय / विश्वविद्यालय, ने दिनांक 02/01/19 से 08/01/19
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) ओपल (2) कुजोन (3)
हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati

student of

College / University, participated in the study-tour of

(1) (2) (3) Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from to

संयोजक (1) (2) (3)
Convener

मिथिल
यात्रा प्रभारी
Tour Incharge

केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

मिथिल

क्रम सं. / SI. No. 000853

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग

DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव संसाधन विकास मंत्रालय

MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती रूपचंद्र हरियास शिंदे छात्र / छात्रा यशवंतराव चव्हाण
महाविद्यालय, करमाळा महाविद्यालय / विश्वविद्यालय, ने दिनांक 02/01/19 से 08/01/19
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) भोपाल (2) उज्जैन (3)
हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati ..... Student of .....
..... College / University, ... participated in the study-tour of
(1) ..... (2) ..... (3) ..... Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from ..... to .....

संयोजक (1) ..... (2) ..... (3) .....
Convener

गोविंद
यात्रा प्रभारी
Tour Incharge

केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

क्रम सं. / Sl. No. 000860

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती त्राविमाश कौतिलिाठ शेल्मार बत्र / अत्रा यशवंतराव चव्हाळ
महाविद्यालय, कुरुमाळा, महाविद्यालय, विश्वविद्यालय, ने दिनांक 02/01/19 से 03/01/19
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) ..... श्रीमती ..... (2) ..... उज्जैन ..... (3)
हिंदीभाषी शंनों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati ..... student of ..... participated in the study-tour of
..... College / University, ... Hindi speaking areas organised by

(1) ..... (2) ..... (3) .....
the Central Hindi Directorate from ..... to .....

संयोजक (1) (2) (3)
Convener

यात्रा प्रभारी
Tour Incharge
केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम्, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

क्रम सं. / Sl. No. 000870

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री/श्रीमती/श्री/श्रीमती कुमार सुरेश आर्वाड छात्र/छात्रा म यावत्प्राव चव्वाण
सठविद्यालय, कस्मान्ता, पञ्जाब/विश्वविद्यालय, ने पिनकोड/02/01/19 से 08/10/19
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) भाषायात्रा (2) उम्मेद (3)

हिंदीभाषी क्षेत्रों को अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati ..... student of .....
..... College / University ..... participated in the study-tour of
(1) ..... (2) ..... (3) Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from ..... to .....

संयोजक (1) (2) (3)
Convener

यात्रा प्रभारी
Tour Incharge
केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

क्रम सं. / Sl. No. 000854

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग

DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव संसाधन विकास मंत्रालय

MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती सुहास शिवाजी चव्हाण छात्र / छात्रा यशवंतराव चव्हाण
महाविद्यालय, करमाळा ..... महाविद्यालय / विश्वविद्यालय, ... ने दिनांक ०२/०१/१९ से ०३/०१/१९
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) ..... प्रयोग (2) ..... (3)
हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati ..... student of ..... participated in the study-tour of
..... College / University, ... (3) ..... Hindi speaking areas organised by
(1) ..... (2) ..... (3)

the Central Hindi Directorate from ..... to .....

संयोजक (1) (2) (3)
Convener

यात्रा प्रभारी
Tour Incharge

केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Students' Seminar

Department of Geography

Department of Geograpgy

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala. Dist. Solapur.

Date: 11/02/2019

Department of Geography had organised students' seminar on 04/02/2019 in that seminar two students had participated. The students had been given topics from the syllabus to deliver their seminar. They had been guided to prepare on their topic. The Head of Geography department observed the seminar delivered by students. Student introduced themselves and a later on they turn towards their selected topic. This seminar proved very fruitful to the students to improve their stage daring, communication skills, as well as their presentation skill. The two students were participated in these seminars. One student had prepared on the 'Factors of Climate' and the second student had prepared on 'Types Precipitation'. Both students presented their seminar very effectively and it helps to improve the confidence of rest of students as well.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala-413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala-413203, Dist. Solapur

Dept of Geography. Students'

seminar

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography
Participative teaching

(Translated report in short)

The students of B.A. III 'Department of Geography' had planned the survey of 'Pophalaj village; it was carried out on 14/02/2019. In this participative teaching the students were taken to Pophalaj village to make survey of it. In this survey the students of geography department had done survey of crop methods, the structure of the crops, population, means of water supply to village, the ratio of irrigated and dry farm, the main source of income of the people of the Pophalaj village. Students participated in this survey and studied about this village.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2018-2019

Field survey

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.
दि. 01/02/2019

प्रति,

मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा,
जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- ग्राम सर्वेक्षणास (मौजे पोफळज, तालुका-करमाळा) परवानगी मिळणेबाबत...

मा. महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून विनंती अर्ज करते / करतो कि, दि. 04/02/2019 रोजी B.A - III (Practical paper -IV) शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मधील अभ्यासक्रमानुसार ग्राम सर्वेक्षण करण्यासाठी जायचे आहे. ग्राम सर्वेक्षणासाठी मौजे पोफळज तालुका-करमाळा या गावाची निवड केली आहे. या ठिकाणी भेट देऊन गावातील पीकपद्धती, पिकांची रचना, लोकसंख्या, पाणीपुरवठ्याची साधने इ. शेतीविषयक घटकांचा अभ्यास करून त्याचा प्रकल्प तयार करावयाचा आहे. व तो विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेवेळी सादर करावयाचा आहे. तरी आपण या ग्राम सर्वेक्षणास जाण्याची परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

कळावे,

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karimnagar 413203, Dist. Solapur

भूगोल विभाग प्रमुख

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karimnagar 413203, Dist. Solapur

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा

भूगोल विभाग

ग्राम क्षेत्रभेट

बी.ए. भाग-३ शैक्षणिक वर्ष: २०१८-१९

महाविद्यालयातील बी.ए.भाग-३ च्या भूगोल विषयच्या विद्यार्थ्यांची अभ्यासाक्रमासंबंधी मीजे पोफळज ता.करमाळा, जि.सोलापूर येथे सोमवार, दि: ०४/०२/२०१९ रोजी ग्राम समस्या अभ्यास भेट देण्यात येणार आहे. ग्राम समस्या अभ्यास भेटीसाठी सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे खालील प्रमाणे.

विद्यार्थ्यांची नावे

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नं.
१	शिंदे त्रिवेणी हरिदास	४५
२	पवार मयुर राजेंद्र	२३
३	काळे गणेश कल्याण	
४	फुके योगेश धोंडीबा	१८
५	घाडगे जयसिंह पोपट	२२
६	एकाड श्रीकृष्ण कालीदास	३८
७	खराडे किशोर अरुण	३४
८	भोई विकास चंद्रकांत	३५
९	गवळी दत्तात्रय मुकुंद	३७
१०	कु.साखरे स्नेहल दत्तात्रय	५०
११	कु.भोसले ज्योती मधुकर	४९
१२	नलवडे अक्षय रमेश	६८
१३	गोडगे समाधान देविदास	८५
१४	बदे विजय अदिकराव	६३
१५	कु.बोराडे अनिता महादेव	८८
१६	शिंदे वैभव साधू	१३
१७	फलफले औंकार गौरख	३२
१८	जाधव राजेंद्र वसंत	
१९	खाटमोडे अक्षय संभाजी	६२

सहभागी प्राध्यापकांची नावे: १) डॉ.सौ.गायकवाड व्ही.एच.

२) प्रा.चींधरी व्ही.व्ही.

३) प्रा.बोडके व्ही.एच.

प्रमुख
भूगोल विभाग
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा जि.सोलापूर

Roll No 49

Exam Seat No 530622

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

**YASHWANTRAO CHAVAN,
MAHAVIDYALAYA,
KARMALA, DIST. SOLAPUR**

(DEPARTMENT OF GEOGRAPHY)

(Land Use / Tour Report)

-: CERTIFICATE :-

This is to certify that Bhosale Tyoti madhukar

*has satisfactory completed the course in practical
geography as prescribed by the Solapur University for
B.A. Part - III in the year of 2018-2019*

Teacher Incharge

Head of the Department

अणुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पान नं.
1	प्रस्तावना	1
2	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणाचे उद्देश	1
3	भूमि उपयोजन सर्वेक्षण करण्याची पध्दत	3
4	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणासाठी गावाची निवड	3
5	पोफळज गावास भूमि उपयोजन सर्वेक्षणसाठी भेट	4
6	पोफळज गावाचे भौगोलिक स्थान	4
7	पोफळज गावाची प्राकृतिक रचना	5
8	पोफळज गावचे हवामान	5
9	पोफळज गावाची जलप्रणाली	6
10	जमिन प्रकार	6
11	भूमि उपयोजन	7
12	पिक रचना	17
13	जलसिंचन	20
14	शेती समस्या	24
15	शेती समस्या सोडविण्याचे उपाय	28

ऋण निर्देश

पोफळज गावाची भुमिउपायोजन सर्वेक्षणासाठी निवड करण्याच्या संदर्भात आम्ही भुगोल विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. सौ. गायकवाड व्ही.एच यांचे ऋणी आहोत. भुमी उपायोजन अहवालाचे संपुर्ण काम प्रा.डॉ. सौ. गायकवाड व्ही.एच. यांच्या मार्गदर्शनाखाली पुर्ण केले म्हणुन त्यांच्या सहकार्याबद्दल आभारी आहोत. तसेच प्रा. डॉ. बोडके एच बी, प्रा. चौधरी व्ही बी, प्रा. बनकर सर, प्रा. विटुकडे सर व प्रा. साळुंखे सर यांच्या उत्तेजनामुळे व प्रेरणेने भुमिउपयोजनाचे सर्वेक्षणाचे कार्य सहजपणे पुर्ण झाले याशिवाय या अहवाल लेखनासाठी आवश्यक असणारी माहिती व आकडेवारी उपलब्ध करून दिल्याबद्दल पुढील व्यक्तीचे आम्ही ऋणी आहोत.

- 1) ग्रामसेवक नाईकवडे
- 2) पवार कुटुंबिय
- 3) ग्रामपंचायत कार्यालय, पोफळज ता.करमाळा
- 4) तहसिल कार्यालय करमाळा , जि. सोलापूर

प्रात्यक्षिक भुगोल पेपर नं.4 मधील भुमीउपयोजन सर्वेक्षण करण्यासाठी परवानगी व सहकार्य केल्याबद्दल मा. प्राचार्य डॉ. बिले सर यांचेही ऋणी आहोत.

शेतीसमस्या सोडविण्याचे उपाय -

वरीलप्रमाणे शेती समस्याचा अभ्यास केल्यानंतर त्या वरीलप्रमाणे शेती समस्यांचा अभ्यास केल्यानंतर त्या सोडविण्यासाठी आम्ही खालीलप्रमाणे उपाय सुचवु इच्छितो.

1) जलसिंचनाच्या नविन योजनाचा अवलंब करणे:-

अनिश्चित व लहरी मान्युनमुळे जी दुष्काळी परिस्थिती निर्माण होते त्यासाठी पाण्याच्या कमीत कमी वापर जास्तीत जास्त जमीन भिजवणे व जमिनीची उत्पादन क्षमता वाढवून शेतीचे जास्त उत्पादन घेण्याच्या उद्देशाने शेतकऱ्यांना शासकीय अनुदानाच्या सहाय्याने तुषार व ठिबक सिंचन योजनांचा अवलंब केल्यास शेती सुधारेल.

2) जमीनीची धुप थांबवणे :-

जमीनीची धुप थांबविण्यासाठी शासकीय योजनांद्वारे व वैयक्तिकरित्या शेतीस बांधबंदिस्ती करणे सपाटीकरण करणे, बांधावर झाडे लावणे , उताराच्या काटकोनात नागरण व पिक लागवड केल्यास जमीनीची धुप थांबविता येईल.

3) जल सिंचनाचे प्रमाण वाढविणे :-

शासनाने अल्पव्याज दराने किंवा अनुदान देऊन विहीरी खोदण्यास व उपसा जलसिंचनासाठी मदत करावी तसेच विद्युत पुरवठा नियमित ठेवावा आणि कुकडी कॅनॉलचे खोदाईचे काम लवकर पूर्ण करून त्यातून पाणी सोडून शेतीस बारमाही पाणी पुरवठा उपलब्ध करून द्यावा.

Village survey 2018-2019

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of History

Participative teaching

(Translated report in short)

The historical places tell the story about the past life. The visit to historical place teaches more than books. Students involve in such excavation by observing it. That is why the 'B.A. III 'Department of History' had planned to visit historical excavation place 'Narkhed' village and 'Paranda Fort' built in 11th century; it was carried out on 05/02/2019. In this participative teaching the students were taken to Narkhed village to make observation of excavation. In this visit the students of history department had done observation of historical place, the structure of the building, an idea about life of those people. Students participated in this visit and studied about this excavation. In this study tour eleven students had participated.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

प्रा. कु. चव्हाण एस. बी.
इतिहास विभाग प्रमुख,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा जि. सोलापूर
दिनांक: 19/01/2019

प्रति,
मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा जि. सोलापूर

विषय:- इतिहास विभाग अभ्यास सहली बाबत.

संदर्भ:- पुरातत्त्ववीय उत्खनन कार्यक्रम भेट SUS/SO-SCI/23 दिनांक
महोदय,

उपरोक्त विषयास व संदर्भिय पत्रान्वे अर्ज करण्यात येतो की, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर पुरातत्त्ववीय विभागामार्फत मोहोळ तालुक्यातील मु. पो. नरखेड ता. मोहोळ जि. सोलापूर येथे उत्खनन चालू आहे. त्या उत्खननाच्या ठिकाणी विद्यार्थ्यांसमवेत भेट देण्याचे नियोजन आहे.

तरी कृपया आम्हाला परवानगी मिळावी ही नम्र विनंती.

कळावे,

आपली विश्वासू

(कु. चव्हाण एस. बी.)

सोबत

- विद्यापीठाचे पत्र
- पालक / विद्यार्थ्यांचे हमीपत्र ✓
- विद्यार्थ्यांची यादी

Allowed

28/1/2019

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karimnagar, Dist. Solapur 413 203

विराविकासमंडळाचे.

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, कर्माळा, जि. सोलापूर
YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B" Grade

Website: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com
Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552
I/C Principal: Dr. Bile V. K. (M. Com., Ph. D.)

जावक क्र./वाय.सी.एम.के./

दि. 19/01/2019

सूचना

इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की, सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर पुरातत्वीय विभागामार्फत मौजे नरखेड तालुका मोहोळ जिल्हा सोलापूर येथे उत्खनन चालू आहे. त्या उत्खनन स्थळास भेट देण्याचे नियोजन केले आहे. दिनांक 05/02/2019 रोजी जाणार आहे तरी ज्या विद्यार्थ्यांना सहलीसाठी यावयाचे आहे त्यांनी त्वरित इतिहास विभाग प्रमुखाकडे संपर्क साधावा.

विभागप्रमुख
इतिहास विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
कर्माळा, जि. सोलापूर

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर
YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B+" Grade

Web Site: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com
Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552
I/C Principal: Dr. Bile V. K. (M. Com., M. Phil., Ph. D.)

जा. क्र. वायसीएमके/५०९ /2018-2019

दिनांक: 30/1/2019

इतिहास विभाग विद्यार्थी यादी सन 2018-19

अ. नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	मोबाईल नंबर	सही
1	कु. दोशी समृद्धी	बी. ए. भाग 2	7083826261	S.M. Doshi
2	कु. नरसाळे सुप्रिया	बी. ए. भाग 2	9689557698	Narsale S.B
3	कु. योगिनी जगदाळे	बी. ए. भाग 2	9689558198	Jagdale Y.D.
4	फरतडे शुभम	बी. ए. भाग 2	9503305220	Fartade
5	जगदाळे आनंद	बी. ए. भाग 2	9284283111	Anand
6	ढवळे भालचंद्र	बी. ए. भाग 2	7038164968	B.S. Dhawale
7	चौधरी नीरज	बी. ए. भाग 2	7397976703	Chaudhary
8	पाडुळे श्रीराम	बी. ए. भाग 2	7620017415	Padule
9	तरंगे नितोम	बी. ए. भाग 3	9527764518	Tarange
10	कु. ज्वाला जाधव	बी. ए. भाग 2	7517671805	Jadhav J.J
11	कु. साळुंखे कुसुम	बी. ए. भाग 2	9767511061	Salunke K.V.

Nitin
File

Allowed
Joshi

Joshi

२५ प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जि. सोलापूर-४१३ २०३

विद्यया विकास मंडळ
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमळा

* इतिहास विभाग *

त्रिकदिवसीय शैक्षणिक संदर्भ

- * मोजे गरजेस (उत्खणनेस)
- * मोजे वसवे (नसरी व माभेडिस)
- * मोजे परेडा (भुईकोट किल्ला)

* 2018-19 *

दिनांक: 5 नोव्हेंबर 2019

Coordinator
IQAC
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

प्रशांत राव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळ
2018-19

विभाग - इतिहास

* शैक्षणिक सहल *
* नरखंड, मोरळ, पुरडा *

सन 2018-19 चा शैक्षणिक वर्षात इतिहास विभागात एक दिवसीय सहलीचे नियोजन केले होते. दिनांक 12/2/2018 रोजी शिर्डी गावात झालेले नियोजनानुसार भेट दिली. पुणे शहरात डॉ. हिल्याबाई शंकर विद्यापीठ, सोलापूर येथील पुस्तकालय विभागात मोरळ तालुक्यातील नरखंड या ठिकाणी उद्येगण करत होते. त्या ठिकाणी आम्ही भेट दिली. पुस्तकालय विभागाच्या प्रमुख डॉ. माया पाटील यांच्या सहकार्या डॉ. प्रभाकर कोळकर यांना संतकी टिम प्राचीनकालीन गावा उद्येगण चालू होत. यावेळी उद्येगण करताना डॉ. कसे ह्यांच्या संशोधन कोणातून काढता ह्यांच्या असा ह्याची माहिती डॉ. माया पाटील गॅझट फॅडो कोळकर यांनी दिली. संशोधन उद्येगण करताना गावकरी पध्दती प्राचीन साधनांनी व जवाकवारीचे उद्येगणपूर्वक कशाचे ह्या आम्ही वसात. अनुभवले. हा अनुभव आम्हाला मोलवान वाटला.

या उद्येगणामध्ये शिर्डी, पेठ, रंजीत मुदामांडी मणी गॅझटणी आम्हाला वाचविले. धरणी रचना करी होती त्या ठिकाणाची रूढ त्यांनी आम्हाला माहिती संशोधन वाचवून दिले. अशाप्रकारे आम्ही उद्येगणास भेट देऊन उद्येगण काम संपता अपघंड, नमूक यांना जवाकवारीचे असले हे लक्षात आले.

मोरोळ तालुक्यातील वडवळ येथील वरुंडस
 नाम हाकर या ठिकाणास भेट दिली. डबंगरु या
 पुतळीतील शेणकरी मी वडा सांठू वडवळ येथी
 विली गरुडसेपु गवरी झांगि नाम हाकरु किरी पारि
 वेळु निमालि केले याची शिक्काने गाहिनी वाडके काढ
 योनी झांभला दिली. मधुवाडा मध्ये पुतळीतील पुत
 लील शेणकरी मळानु सैनी य्यानी झांभला विली
 लागी १२ पुस्तकार प्राप्त झाले आहेत. सीच्या गवरी
 व नाम हाकरुला जसे शिक्कामान्य लोक भेट देण्यास
 येतात तसेच झालदार घालदार सह्य भेट देण्यास ६
 येतात. विद्याथ्यांनी व झांभला योनी मळु विचारले
 योनी सह्य नांगल्या प्रकार सांगितले केले तसेच शेण
 करु विचारीत करावी हे विद्याथ्यांना सांगले
 सांगितले.

सीच्या नाम हाकरु मध्ये विविध प्रकारचे शिक्क
 विहिलेले झाले. तसेच राज्यपिता न्यानीय व मुले येथी
 पुतळा उभा वलेला आहे तसेच इतरही (शेणकरु पुत
 लाहेत. झांभला त्या ठिकाणी सीच्या वरुंडस नाम
 काढले तसेच योनी मलायत सह्य विली. योनी
 विलयुला रापणे इतर विली. १५ फुट घोल विहिलीत सह्य
 वपतःच्या मालकीची विगणुमिती करत आहेत हे
 पाहून झांभला थुपु झांगे वारला.

वरुंडसेपु गवरीत कावेवाच्या प्रकारची शेपे लयार
 केळी जाताना व ती विकली जाताना उदा. शेणरी मिश
 परुण या शिवाय थाय व व मळाने तपक २४६ & ७४
 जातीची पपुथी शेपे ते विशिष्ट पद्धतीने तयार क
 आतिशय लहान असते ती शेपे यात वाज्यात (करी
 मधुवाडा, गुगवात, कंगारु, अंध्र प्रदेश, मह्य प्रदेश
 नामिका दुइ.) वरुंडसी पावली जाताना हे एकुण
 झांभला आवश्यक वारले.

दुशा प्रकारे जागी गळवलेपणसोपणाने जागे वरुन
ला भेट देवून लथंग समाधानी मनात ठेविली.

* परिदा (मुडकोट किल्ला)

किल्ल्याचे तीन प्रकार आहेत त्यापैकी परिदा येथील
किल्ला हा मुडकोट प्रकारातले मांडता. कारण ती
राजिनीकर बांधिलेली आहे. ह्या किल्ल्यास जागी
भेट दिली असता जसे लक्षान झाले की वयोपैकी
ता सुविधातीत आहे. किल्ल्यातले जणू वास्तू इमारती
आहेत. त्या इमारतीचे जागी निविडण केले. ~~आहे~~
इमारतीत बांधक त्या ठिकाणी मनात पळवतास। ठ।
येतात हे जागी पाहिले. जाताने मरिद आहे
तुसचे वास्तूगोण्याची कोठार शस्त्रांकर जागे
पुंय धातूची लोफ जागी पाहिली. या लोफेपु
वेष्टी ६२२ जसे आहे की विला वांगू लागत नाही
या सव वाढी जागी नवळण पाहिल्यासु क
आगच्या लागत करू पडला तसेच विष्टा घेई
युश झाले. हा जागद विष्टा १२२२ च्या येह्याकर
विस्तत होता.

दुशा प्रकारे जागी मालीनकालीन उद्येकण
हेमरास भेट दिली. याच वशेकर मध्ययुगीन
मुडकोट किल्ला जागे जाद्युनिक रेती या
वाढी पाहिल्या. एकुण दुकरा विष्टाधी या
सहलीसाही झाले होते.

* विद्यार्थी संख्या - ११

डा. विठ्ठल
६६

दुशा प्रकारे प्रा. दरवा चळण प्रा. डा. वकीराम जाधव
व डा. बोडके हे संजण होते.

Paranda Fort

Excavation place at Narkhed

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Study Tour

Department of Geography

(Report Translated in Short)

The Department of Geography had organised study tour to Aurangabad, Paithan, Daulatabad etc. on 11/02/2020. In this visit the students studied the geographical, economical and social study. These are the historical tourist places. The visit of tourists has much contribution in income of those people. There is diversity in crops, the soil, and geographical structure. The geographical structure is responsible to the climate difference, and the crops are depending on climate, soil and water availability, these things students learned in this visit. The Head, Department of Geography, Dr. Vijaya Gaikwad guided to the students during the visit.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2019-2020.

2019-20

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा सोलापूर - ४१३२०३.
दि. 10 / 02 / 2020

प्रति,

मा. प्राचार्य
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
जिल्हा सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- अभ्यास सहलीस जाण्यास परवानगी मिळणेबाबत...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून भूगोल विषयांमध्ये प्रॅक्टिकल या पेपर मध्ये अभ्यास सहलीचे आयोजन करून त्याचा वृत्तांत तयार करण्याचा एक घटक आहे. त्यानुसार भूगोल विभागांतर्गत B.A. भाग III वर्गातील विद्यार्थ्यांची मंगळवार दिनांक 11 फेब्रुवारी 2020 रोजी सहल नेण्याचे निश्चित केले आहे. सदरची सहल औरंगाबाद, पैठण, दौलताबाद इ. ठिकाणी नेण्याचे ठरले आहे. या सहलीमध्ये असणाऱ्या ठिकाणांची भौगोलिक, ऐतिहासिक तसेच तेथील आर्थिक व सामाजिक परिस्थितीचा अभ्यास करून त्या माहितीच्या आधारे सहल वृत्तांत तयार करण्याचे ठरले. तो वृत्तांत विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेस सादर करावयाचा असल्याकारणाने सहलीस जाण्यासाठी परवानगी देण्यात यावी. ही नम्र विनंती.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

आपली विश्वासू,

प्रा. डॉ. विजया गायकवाड
भूगोल विभाग प्रमुख

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा

भूगोल विभाग

अभ्यास सहल

बी.ए. भाग- III शैक्षणिक वर्ष: २०१९-२०

महाविद्यालयातील बी.ए. भाग-३ च्या भूगोल विभागाच्या विद्यार्थ्यांची अभ्यासक्रमासंबंधी शैक्षणिक सहल औरंगाबाद येथे दि: ११/०२/२०२० रोजी आयोजित केलेली आहे. या शैक्षणिक सहलीत सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे.

विद्यार्थी यादी व हजेरी

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नं.	मोबाईल नंबर	जाताना सही	येताना सही
१	टापरे आकाश आबासाहेब	१२	९५११९५२६७१		
२	गिरी विठ्ठल भारत	९६	९५५२२४२२८५		
३	खराडे सागर सुभाष	१००	७६२०५९४१७२		
४	सलमपूरे सोमनाथ सतीश	४५	८८०५३९८१८५		
५	केकान तुषार आदिनाथ	७३	८६०५५३४३२५		
६	खराडे अमर कल्याण	०९	९३०२८६४७६५		
७	चाळक सत्यविजय नवनाथ	७४	७०३८८२७०६०		
८	मस्के कृष्णा बिभीषण	१९	२७६७३१५९२७		
९	सरडे हरी संजय	५०	९८५०८८७९४७		
१०	रोडे गणेश मच्छिंद्र	४७	७४९९५०५७९०		
११	शिंदे अभिजीत अशोक	३७	९९६०२५७६२०		
१२	कांबळे अंकिता दिपक	५३	८६०५७५२६३६		
१३	बोराडे वनिता महादेव	४९	९९२२५१८४६३		
१४	जगदाळे योगिनी दिलीप	३६	९६८९५५८१९८		
१५	भांसले समाधान विजय	०२	८६०५२९००१३		

सहभागी प्राध्यापक १) डॉ.सौ. गायकवाड व्ही.एच.

२) प्रा.बनकर एस.एच

(Signature)

प्रमुख
भूगोल विभाग
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय

विद्या विकास मंडळचे

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर
YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accrediated by NAAC "B⁺" Grade

Website: www.ycmkarmala.org Email: ycmkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: J - 24. 03. 001 Phone/Fax No. 02182 - 220552

Principal: Dr. L. B. Patil (M. A. Ph.D.)

जा. क्र. वायसीएमके/444२०१९-२०

दि. 11. ०२. २०२०

प्रमाणपत्र

प्रति,

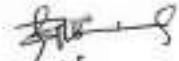
मा. आगार प्रमुख
करमाळा आगार
करमाळा, जि. सोलापूर

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, आमच्या महाविद्यालयाची भूगोल विभागाची अभ्यास सहल दिनांक ११ फेब्रुवारी २०२० या एक दिवशी औरंगाबाद, वेरुळ या ठिकाणी जाणार आहे.

सहलीमध्ये १६ विद्यार्थी व २ प्राध्यापक सहभागी होत आहेत. तरी त्यांना योग्य ते सहकार्य करावे ही विनंती.

ठिकाण :- करमाळा

दिनांक :- 11 / 02 / २०२०

प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

हमीपत्र

दिनांक: ११/०२/२०२०

प्रति

मा पाचार्य,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा,

जि. सोलापूर

महोदय,

मी, श्री/सौ. कांबळे दिपक सहादेव (पालकांचे नाव)

माझा/माझी पाल्य श्री/कु. कांबळे अश्विनी दिपक सन

२०१९-२० या शैक्षणिक वर्षामध्ये आपल्या महाविद्यालयामध्ये बी.ए.भाग ३ (भूगोल विभाग)

या वर्गामध्ये शिकत आहे. त्याला भूगोल विभागामार्फत आयोजित केलेल्या शैक्षणिक

सहलीत औरंगाबाद या ठिकाणी पाठवित आहे.

माझा पाल्य सदर सहलीमध्ये असलेल्या सर्व नियमांचे पालन करील व कोणताही

अनुचित प्रकार करणार नाही, काही अनुचित प्रकार घडल्यास त्यास माझा पाल्य सर्वस्वी

जबाबदार राहील. सदरील प्रवास खाजगी वाहनाने होणार आहे, याची मला जाणीव आहे.

तसे माझ्या पाल्यास माझ्या जबाबदारीवर पाठवित आहे. त्यास सहभागी करून घ्यावे ही

नम विनंती.

विद्यार्थ्यांचे नाव: कांबळे अश्विनी दिपक

पूर्ण पता: स. रोखोवाडी पो. बी.ए. ता. कडसाळा जि. सोलापूर

वर्ग: बी.ए. भाग III तुकडी: ..... रोल नंबर: 53

विद्यार्थ्यांचा मों. नं. 8605752636 पालकांचा मो.नं. 9891284011

विद्यार्थ्यांचा सही: Kamble A. J. पालकाची सही: Ch. Kamble

अहवाल

(२०१९ - २०)

डॉ. विजया गायकवाड

भूगोल विभाग,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

दि. १३.०२.२०२०

प्रति,

मा. प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

जि. सोलापूर

विषय :- अभ्यास सहलीच्या अहवालाबाबत ...

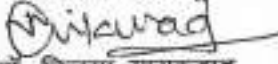
महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून सोलापूर विद्यापीठ अभ्यासक्रमानुसार शैक्षणिक सहल पेपर नंबर - 4 मध्ये असून आमची सहल औरंगाबाद येथे गेली होती. त्याचा अहवाल खालीलप्रमाणे देण्यात येत आहे. आमची सहल मंगळवार दिनांक 11 फेब्रुवारी 2020 या दिवशी आयोजित केली होती. सहलीचा प्रवास मार्ग करमाळा- नगर -औरंगाबाद- दौलताबाद किल्ला -खुलताबाद -वेरूळ -पैठण व करमाळा असा होता. औरंगाबाद विभाग हा प्राचीन लेणी , निसर्ग सौंदर्य , तसेच प्राचीन कोरीव मंदिरे यासाठी प्रसिद्ध असून येथील अजिंठा लेणी, वेरूळ लेणी, दौलताबाद, गणेश्वर मंदिर, कैलास मंदिर ,पानचक्की, बीबी का मकबरा, पैठण, या ठिकाणी भेटी दिल्या. सहलीचा प्रवास मार्ग पठारी भागातून असल्यामुळे बऱ्याच ठिकाणी शेतीमध्ये विविध पीक पद्धती पहावयास मिळाली. तसेच विविध प्रकारचा प्राकृतिक प्रदेश पहावयास मिळाला.अहमदनगर ,औरंगाबाद या मोठ्या बाजारपेठा पाहिल्या. याशिवाय अहमदनगर मधील सैनिक कॅम्प, प्रशिक्षणासाठी असलेली मोठी मैदाने,यादेखील पाहण्यात आल्या. याशिवाय धार्मिक, ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांना भेटी दिल्या. तसेच या भागातील बऱ्याच लोकांची आर्थिक उलाढाल पर्यटन व्यवसायावर अवलंबून असलेली दिसून आली. अशा पद्धतीने पूर्ण दिवसभराचा प्रवास करून रात्री अडीच वाजता महाविद्यालयांमध्ये पोहोचलो.

सदर चा अहवाल आपल्या माहितीसाठी सविनय सादर

उपस्थित विद्यार्थी संख्या :

आपली विश्वासू,

डॉ. विजया गायकवाड

प्रमुख

भूगोल विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karnala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karnala 413203, Dist. Solapur

Roll No. 02

Exam Seat No. 788260

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

**YASHWANTRAO CHAVAN
 MAHAVIDYALAYA,
 KARMALA, DIST. SOLAPUR
 (DEPARTMENT OF GEOGRAPHY)
 (Land Use/ Tour report)**

-:CERTIFICATE:-

This is to Certify that, Bhosale Sanadhan Vijay has satisfactory completed the course is practical Geography as prescribed by the Solapur University for B.A. part-III in the year 2019-20.

Teacher incharge

Examiner

 7.3.2020
Head of the Department

☆ अनुक्रमणिका ☆

अ.क्र.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१.	प्रस्तावना	०१
२.	स्थान	०२
३.	प्रवास	०२
४.	प्रेक्षणीय स्थळे	०४
	अ) औरंगाबाद	
	I. दौलताबाद किल्ला	
	II. घृष्णेश्वर मंदिर	०४
	III. वेरुळ लेण्या	०५
	IV. बीबीका मकबरा	०५
	V. पानचक्की	०६
	ब) पैठण	०६
	I. ज्ञानेश्वर गार्डन	

☆ प्रस्तावना ☆

भूगोल हा विषय असा आहे. या विषयाचा अभ्यास वर्गामध्ये बसुन करण्याबरोबरच प्रत्यक्ष क्षेत्रभेटीने केल्यास आकलन होण्यास मदत होते. या विषयाची व्याप्ती जास्त व्यापक आहे. त्यानुसार या विषयाचा अभ्यासही निसर्गाच्या सानिध्यात जावुन करावा लागतो म्हणून भूगोल विषयामध्ये प्रात्यक्षिक अभ्यास महत्वाचा आहे. त्या अनुषंगाने आमची सहल आयोजित केली. सोलापूर विद्यापीठ अभ्यासक्रमानुसार शैक्षणिक सहल पेपर नंबर -४ मध्ये असुन आमची सहल औरंगाबाद येथे जायची निश्चित झाली. औरंगाबाद विभाग हा प्राचीन लेणी, निसर्ग सौंदर्य, प्राचीन कोरीव मंदिरे यासाठी हा विभाग प्रसिद्ध आहे. तसेच या ठिकाणी अजिंठा लेणी, वेरुळ लेणी (एरोरा), दौलताबाद, घृष्णेश्वर मंदिर, कैलास मंदिर, पानचक्की, बीबीका मकबरा, औरंगाबादच्या लेण्या, खुलताबाद, पैठण या ठिकाणी आम्ही भेट दिली. आमचा प्रवास सोलापूर जिल्हा अहमदनगर व औरंगाबाद या पठारी प्रदेशातून झाला. हा बराचसा भाग घर्जन्य छायेच्या प्रदेशात असल्याने शेती व्यवसायाचा फारसा विकास झाला नाही. परंतू काही ठिकाणी पाणी असल्याने शेतीचा विकास झाला आहे. पण बऱ्याच ठिकाणी लोकांची आर्थिक उलाढाल पर्यटन व्यवसायावर अवलंबून आहे.

➤ V) पानचक्की -

पानचक्की आपल्या आकर्शक भव्यतेसह एक ऐतिहासिक असलेले आगळेवेगळे स्थान आहे. पानचक्की ही जमिनीच्या खालून एक जलमार्ग आहे. शहरापासून ८ किमी. अंतरावरवर उत्तरेकडे पाहाडात निघतो. इ.स.१६२५ मध्ये संत बाबासह मुसाफीरच्या काळातच पाण्याच्या नालीचे बांधकाम पूर्ण झाले. बाबशहाने महेमुद (आर्किटेक्ट पानचक्की) इ.स.१७४४ मध्ये पानचक्कीचे काम पूर्ण केले. संपूर्ण जलमार्गाच्या नालीचे बांधकाम मातीचे बनविलेले आहे. यामध्ये खांबाच्या मनोरवजा बांधकाम असून ते स्तंभ प्राकृतिक पंप्याचे काम करतात जेणेकरून ८ किमी. लांब जलमार्गाचे पाणी वेगाने पुढे जाऊ नये, शेवटी साईफन पध्दतीने एका आकर्शक धबधब्याच्या रुपाने खाली मोठ्या होंदात पडते या होंदाची खोली १२ फुट असते.

❖ ब) पैठण -

औरंगाबादच्या दक्षिणेस ५८ किमी. अंतरावर गोदावरी नदिच्या काठावर उत्तरेस पैठण हे एक प्रचीन शहर आहे. यास पूर्वी प्रतिष्ठान या नावाने ओळखले जात असे. इ.स.पूर्व २-या शतकात हे शहर सातवहन वंशाची राजधानी होती. या शहराचे महत्त्व पुन्हा वाढले कारण कवी संत एकनाथ महाराज येथे राहत होते. नंतर पुन्हा महत्त्व आले कारण येथे ज्ञानेश्वर उद्यान हे फार मोठे उद्यान व जायकवाडी अथवा नाथसागर हे मातीचे धरण बांधण्यात आले. याशिवाय येथील पैठणी साडी व शालू प्रसिध्द आहेत. तसेच प्रभू रामचंद्रांच्या वेळेचे जैन मंदिर येथे आहे.

➤ 1) ज्ञानेश्वर गार्डन -

महाराष्ट्र राज्य जलसंपदा विभागाने पैठणजवळ २ किमी. अंतरावर ज्ञानेश्वर गार्डनची निर्मीती केली आहे. यामध्ये सुरवातीस यशवंतराव चव्हाण यांचा पुतळा असून अतिशय सुंदर बांधकाम, वेली, झाडे लावून हे गार्डन सुशोभीत केले आहे. तसेच या ठिकाणी रंगीत कारंजा असून हा शो आम्ही रात्री ७:३० वा. पाहिला. गाण्याच्या तालावर या कारंजा आपली कला दाखवत होत्या. आम्ही सर्वांनी त्या कारंजा बघितल्या व पैठणकडे प्रवासमार्ग चालू केला. गोदावरी नदीवर मातीचे जायकवाडी धरण असून ज्ञानेश्वर गार्डन याच नदीवर आहे.

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Experiential Teaching

Department of Chemistry

The department of Chemistry take practical of the students in the collage lab. In this practical students are taught about different chemical reactions with the experiments. In the subject of chemistry just theoretical knowledge is not enough that is why the students are taken in the lab and under the supervision of the teacher they are allowed to make experiments.

Dept of Chemistry

Lab Experiment

विद्या विकास मंडळाचे,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा, जि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA

KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B" Grade

Website: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552

Principal: Dr. Patil L. B. (M. A., Ph. D.)

दि. 28/2/2020

अहवाल

शैक्षिक वर्ष 2019-20 में हिंदी विभाग की ओर से बी.ए. भाग-3 के छात्र केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित 'हिंदी अध्ययन यात्रा' में शरिक हुए। यह यात्रा हिंदी भाषा प्रदेश मेरठ, हरिद्वार में संपन्न हुई। इस अध्ययन यात्रा में अहिंदी भाषी सभी छात्रों को हिंदी भाषा प्रदेश में विविध विषयों पर आख्यान, विशेष पर्यटन स्थल यात्रा, विविध हिंदी संस्थानों का परिचय, ग्रंथालय भेंट इ. से लाभान्वित किया। यह अध्ययन यात्रा छात्रों के लिए प्रेरणादायी एवं अध्ययनशील रही।

Head

Department of Hindi
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

विद्या विकास मंडळचे

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि. सोलापूर
YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B+" Grade

Web Site: www.yemkarmala.org / Email: yemkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: J - 24. 03. 001 Phone/Fax No. 02182 - 220552

Principal: Dr. Shri. L. B. Patil (M.A, Ph.D.)

जावक. क्र./वायसीएमके/159/२०१९-२०

दि. १९/०८/२०१९

प्रति,
मा. निदेशक,
केंद्रीय हिंदी निदेशालय,
अध्ययन यात्रा विभाग,
विस्तार फळ,
नई दिल्ली -११००६६

विषय- स्थिकृती पत्र हेतु..।

महोदय,

हमारे महाविद्यालय के बी. ए. भाग-३ हिंदी विभाग के छात्र केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित छात्र अध्यायन- यात्रा २०१९-२०२० में प्रतिभागी होने के लिए इच्छुक है। अतः उनके आवेदन पत्र साथ भेज रहे हैं।

प्रतिभागीयोंकी संलग्न सूची (आवेदन पत्र)

१. श्री. रुपेश नवनाथ सरतापे
२. श्री. अक्षय नवनाथ सुरवसे
३. श्री. सोमेश्वर तात्यासाहेब सरडे
४. श्री. भालचंद्र संभानी डवळे
५. श्री. मुकेश दिलीप ठोसर
६. श्री. आशिष प्रताप पोळ
७. श्री. यश अनुप कांबळे
८. कु. शुभांगी सुरेश पाटील
९. कु. प्रघिती संगयकुमार देवी

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

भवदीय
प्राचार्य
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा-४१३२०३, (जि. सोलापूर)

क्रमा सं./Sl. No. 900349

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग

DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती ...सुरेंद्र सोमेश्वर तात्म्यशेखर / छात्र ...समाकतनाथ ...चीटान

...महाविद्यालय / विश्वविद्यालय, कश्माला, महाराष्ट्र ...ने दिनांक 18.2.2008 से 25.2.2008

तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) ...मेरठ ... (2) ...हरिद्वार ... (3)

हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kuman / Srimati ...SAREDE ...TATMESHAKAR student of ...YASHWANT RAO CHAVAN

...M.A. ...M.P.H.A.RASHTRA participated in the study-tour of

(1) ...M.E.R.V.T. ... (2) ...HARIDWAR ... (3) ...Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from 18.2.08

संयोजक (1) (2) (3)
Convener

Tour In-charge
केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

नाम सं/Sl. No. 1111/22

सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कुमारी / श्रीमती दुर्वेले ध्यालचंद्र संभजीराव / छात्र यशवंतराव चव्हाण
महाविद्यालय / विश्वविद्यालय, करमाला, महाराष्ट्र ने दिनांक 18.12.20 से 24.12.20

तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) मेरठ (2) हरिद्वार (3)

हिंदीभाषी क्षेत्रों को अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kumari / Shrimati DHANAJE BALACHANDRA SAMPURAN of YASHWANT RAO CHAVHAN
College / University, KARMALA, MAHARASHTRA participated in the study-tour of

(1) M. G. R. U. T. (2) HARIDWAR (3) Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from 18.12.20 to 24.12.20

Sanjay N
संयोजक (1)
Convener (1)

Sanjay N
संयोजक
Convener

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
समकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Chakrabarti Pura, New Delhi - 110 066

दिनांक / Dated :

18.12.20
नई दिल्ली
New Delhi

कम सं./SI/NO.000321

सरकारी
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION

मानव ससाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री / कृपाया / श्रीमती / श्रीमती सुप्रसन्न अक्षय चवनाथ छात्र छात्रा मशानंतराच बरहदाए
महाविद्यालय / महाविद्यालय, नरमाला, महाराष्ट्र की शिक्षा 18.2.20 से 24.2.20
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय तथा कार्यालय (1) मेरठ (2) हरिद्वार (3)
हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Confirmed that Shree / Kripaya / Shrimati / Shrimati SURVASE AKSHAY CHAVAN students of YASH WANTRAO CHAVAN
College / University, KARMALA, MAHARASHTRA participated in the study-tour of
(1) MEERUT (2) HARIDWAR (3) Hindi speaking areas organised by
the Central Hindi Directorate from 18.2.20 to 24.2.20

 संयोजक (1)
Convener (1)
 यात्रा इन्चार्ज
Tour Incharge
केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
Director, Central Hindi Directorate
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 065
Ramakrishna Puram, New Delhi - 110 065

दिनांक / Dated :

क्रम सं. / Sl. No 000318

सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE
उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT
छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री/ कुमारी / श्रीमती पारोल सुभंगी सुरेश बर / जग गुरुदेवतान चट्टोप

पहाविद्यालय / विश्वविद्यालय, कोरमला, महाराष्ट्र ने दिनांक 18.2.20 से 24.2.20

तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1) मेरठ (2) हरिनार (3)

हिंदीभाषी क्षेत्रों को अध्ययन-यात्रा में भाग लिए।

Certified that Shri / Kuman / Shrimati PATIL, SHUBHANGI, SURESH student of YASHWANT RAO CHAVAN

College / University, KARMALA, MAHARASHTRA participated in the study-tour of

(1) MEERUT (2) HARINAR (3) Hindi speaking areas organised by

the Central Hindi Directorate from 18.2.20 to 24.2.20

मोक्ष
यात्रा प्रणाली

संयोजक (1)
Convener

(2) (3)

यात्रा प्रणाली
Tour Incharge

केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुर, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramkrishna Puram, New Delhi-110 066

दिनांक / Dated :

क्र.सं./Sl. No. 111319

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

केंद्रीय हिंदी निदेशालय
CENTRAL HINDI DIRECTORATE

उच्चतर शिक्षा विभाग
DEPARTMENT OF HIGHER EDUCATION
मानव संसाधन विकास मंत्रालय
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

छात्र अध्ययन-यात्रा
STUDENTS' STUDY-TOUR

प्रमाणित किया जाता है कि श्री/कुमारी/श्रीमती सोमेश्वर सोमेश्वर टाटवसेहार / छात्र यशवंतराव चव्हाण
महाविद्यालय/विश्वविद्यालय, करमना, महाराष्ट्र ने दिनांक 18.2.21 से 25.2.21

मेरठ (2) हरिद्वार (3)
तक केंद्रीय हिंदी निदेशालय द्वारा आयोजित (1)
हिंदीभाषी क्षेत्रों की अध्ययन-यात्रा में भाग लिया।

Certified that Shri / Kuman / Shrimati SO RAOJE SOMESHVAR TATVASEHAR student of YASHWANT RAO CHAVHAN
College, Karmanah, Maharashtra, participated in the study-tour of
Meerut (2) Haridwar (3)
Hindi speaking areas organised by

(1) MEERUT (2) HARIDWAR
the Central Hindi Directorate from 18.2.21

संयोजक (1)
Convener (2) (3)

दिनांक / Dated :

Tour Incharge
केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली
Central Hindi Directorate, New Delhi

निदेशक, केंद्रीय हिंदी निदेशालय
रामकृष्णपुरम, नई दिल्ली-110 066
Director, Central Hindi Directorate
Ramakrishna Puram, New Delhi-110 066

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Students' PPT

Department of Commerce

Department of commerce

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala, Dist. Solapur.

Date: 06/12/2019

The Head of Commerce Department; Dr. V. K. Bile had organised PowerPoint Presentation, on 02/12/2019, for the third year students of B.Com. Two students of the B. Com. III year class were selected to deliver power point presentation on the theme "Importance of Accounting in Business Field". The faculties of Commerce department had advised to students to use the internet to explore more in the field of accounting. These students had presented their power point very scholarly on the topic of accountancy and beside this they had spoke on the 'International Accountancy Day' which is observed on 10th of November of each day. In this occasion the students of commerce department of F.Y. B.Com and S.Y. B.Com had participated. This programme was very encouraging to the students of F.Y.B.Com who were guided on the scope of accountancy students in different fields student of accountancy and they spoke on why this day is being celebrated the importance of this day.

**Coordinator
IQAC**

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

**Principal
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur**

PPT presentation by student

PPI presentation by commerce

student on Accounting Day

Fair value is a technique of determining the actual value of an asset or liability of a company using quantitative techniques. It is used to determine the fair value of an asset or liability of a company. It is used to determine the fair value of an asset or liability of a company.

Dr. P. S. Patil - B.A., B.Com., M.Com., Ph.D. - Bangalore

International Accounting Day

20th September - April 2023

TECHNICAL

SAVAREAD

Quick facts

- 1. The first International Accounting Day was celebrated in 1970.
- 2. The day is celebrated on the 20th of September every year.
- 3. The day is celebrated in over 100 countries.
- 4. The day is celebrated to honor the accountants who work hard to provide accurate financial information to the public.
- 5. The day is celebrated to raise awareness about the importance of accounting in the business world.

Dr. P. S. Patil - B.A., B.Com., M.Com., Ph.D. - Bangalore

Vidya Vikas Mandal's

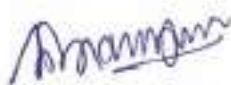
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography
Participative teaching

(Translated report in short)

The students of B.A. III 'Department of Geography' had surveyed of 'Khudus' village on **07/01/2020**. This village is in nearby Malshiras tehasil, it is in Solapur district. In this participative teaching the students were taken to Khudus' village to make survey of Khudus 'Herbal Farm'. In this survey the students of geography department had done survey of herbal crop, the method of the cultivating herbal crops, population of Khudus village, means of water supply to village, the ratio of irrigated and dry farm, the main source of income of the people of the Khudus' village. Students participated in this survey and studied about this village and herbal farm.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2019-2020

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.
दि. 05/01/2020

प्रति,

मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा,
जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- ग्राम सर्वेक्षणास (माँजे खुडूस, तालुका-माळशिरस) परवानगी मिळणेबाबत...

मा. महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून विनंती अर्ज करते / करतो कि, दि. 07/01/2020 रोजी B.A - III (Practical paper -IV) शैक्षणिक वर्ष 2019-20 मधील अभ्यासक्रमानुसार ग्राम सर्वेक्षण करण्यासाठी जायचे आहे. ग्राम सर्वेक्षणासाठी माँजे खुडूस, तालुका-माळशिरस या गावाची निवड केली आहे. या ठिकाणी भेट देऊन गावातील पीकपद्धती, पिकांची रचना, लोकसंख्या, पाणीपुरवठ्याची साधने इ. शैतीविषयक घटकांचा अभ्यास करून त्याचा प्रकल्प तयार करावयाचा आहे. व तो विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेवेळी सादर करावयाचा आहे. तरी आपण या ग्राम सर्वेक्षणास जाण्याची परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

कळावे,

Coordinator
IQAC
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala-413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala-413203, Dist. Solapur

भूगोल विभाग प्रमुख

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

विद्या विकास मंडळ-५

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा जि.
सोलापूर.

**YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR**

Accredited by NAAC "B+" Grade

WebSite: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com
02182 - 220552

Principal: Dr.Shri.L.B.Patil (M.A. Ph.D.)

संदर्भ-वायसीएमके/ /२०१९-२०

दिनांक-०३/०१/२०२०

प्रति,
मा. वनक्षेत्रपाल माळशिरस
खुडूस वनऔषधी उद्यान
मु. पो. खुडूस ता. माळशिरस जि. सोलापूर

विषय : औषधी उद्यान बघण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी मिळणे बाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील भूगोल विभागातील बी. ए. भाग-३ मधील २२ विद्यार्थी व ०४ शिक्षक मंगळवार दि.
०७ जानेवारी २०२० या दिवशी आपल्या उद्यानास भेट देणार आहेत. तरी त्यांना औषधी वनस्पती उद्यान पहाण्यास
परवानगी मिळावी. ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू

डॉ. एल. बी. प्राटील
प्राचार्य

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा-४१३२०३, (जि. सोलापूर)

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Co-Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा

भूगोल विभाग

ग्राम क्षेत्रभेट

बी.ए. भाग-३ शैक्षणिक वर्ष: २०१९-२०

महाविद्यालयातील बी.ए.भाग-३ च्या भूगोल विषयच्या विद्यार्थ्यांची अभ्यासाक्रमासंबंधीत मौजे खुद्दस ता.माळशिरस जि.सोलापूर येथे दि: ०७/०९/२०२० रोजी ग्राम समस्या अभ्यास भेट देण्यात येणार आहे.

ग्राम समस्या अभ्यास भेटीसाठी सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे खालील प्रमाणे,

विद्यार्थी यादी व हजेरी

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	जाताना सही	येताना सही
१	टापरे आकाश आबासाहेब	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
२	भोसले समाधान विजय	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
३	मस्के कृष्णा विभीषन	K.B. Maske	K.B. Maske
४	खराडे सागर सुभाष	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
५	सालगुडे सुरज नामदेव	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
६	शिंदे अभिजीत अशोक	BALA Shinde	BALA Shinde
७	सलमपूरे सोमनाथ सतीश	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
८	केकान तुफार आदिनाथ	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
९	चाळक सत्यविजय नवनाथ	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
१०	गीरी विठ्ठल भरत	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
११	पाटील शहाजी मधुकर	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
१२	कानतोडे प्रथमेश तुकाराम	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
१३	सरडे हरी संजय	Sarade H.S.	Sarade H.S.
१४	कानतोडे कृष्णा जनार्दन	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
१५	रोडे गणेश मच्छिंद्र	Rode G.M.	Rode G.M.
१६	आदटराव जनाबाई लक्ष्मण	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
१७	काळे धनश्री रविंद्र	Kale S.R.	Kale S.R.
१८	कांबळे अंकिता दिपक	Kamble A.D.	Kamble A.D.
१९	बोराडे वनिता महादेव	Borade V.M.	Borade V.M.
२०	जगदाळे योगिनी दिलीप	Jagdale Y.D.	Jagdale Y.D.
२१	नाळे सोनाली बबन	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
२२	खराडे अमर कल्याण	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>
२३	वळेकर अभिजीत बाळासाहेब	<i>Handwritten signature</i>	<i>Handwritten signature</i>

सहभागी प्राध्यापक १) डॉ.सौ. गायकवाड व्ही.एच.

३) प्रा. विठ्ठलके यु.सी.

२) प्रा. चौधरी व्ही.बी.

४) प्रा. जगताप एम.एस.

Handwritten signature

प्रमुख

भूगोल विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय

करमाळा, जि.सोलापूर

Roll No. 02.....

Exam Seat No. 788260

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

YASHWANTRAO CHAVAN
MAHAVIDYALAYA,
KARMALA, DIST. SOLAPUR
(DEPARTMENT OF GEOGRAPHY)
(Land Use/ Tour report)

-:CERTIFICATE:-

This is to Certify that Bhosale Samadhan Vijay has
satisfactory completed the course is practical Geography as prescribed by the
Solapur University for B.A. part-III in the year 2019-20.

Examined
3/3/20
10/3/2020

7.3.2020

Teacher in charge

Exam

Head of the Department

अणुक्रमनीका

अ.क्र.	विषय	पान.नं
१.	प्रस्तावना	०१
२.	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणाचे उद्देश	०२
३.	भूमि उपयोजनाचे सर्वेक्षण करण्याची पध्दत	०२
४.	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणासाठी गावाची निवड	०२
५.	खुडूस गावास भूमि उपयोजन सर्वेक्षणासाठी भेट	०३
६.	खुडूस गावचे भौगोलिक स्थान	०३
७.	खुडूस गावचे प्राकृतिक स्थान	०३
८.	खुडूस गावचे हवामान	०४
९.	खुडूस गावची जलप्रणाली	०४
१०.	जमीन प्रकार	०४
११.	भूमि उपयोजन	०५
१२.	पिक रचना	१०
१३.	जलसिंचन	१२
१४.	शेती समस्या	१४
१५.	शेती समस्या सोडवण्याचे उपाय	१६

प्रास्तावना

भूगोल हा असा विषय आहे कि वर्गामध्ये बसून त्याचा अभ्यास नकरता निसर्गाच्या सानिध्यात जाऊन करावा लागतो. कारण या विषयाची व्याप्ती फारच विस्तृत आहे. या विषयात शेतीचा तसेच निसर्गातील विविध घटनांचा अभ्यास केला जातो.

वर्गाच्या बाहेर जाऊन ग्रामीन भागात प्रत्याक्ष भूमीचे पिकांचे प्राकृतिक रचणेची आणि जलसिंचनाची निरक्षण करून ज्ञान संपदा करण्याच्या दृष्टिने सर्वेक्षण एक महत्वाचा मार्ग आहे. म्हणून भूमि उपयोजन सर्वेक्षणाचा भूगोलात समावेश केला जातो. म्हणून आम्ही भूमि उपयोजन सर्वेक्षणासाठी सर्व विद्यार्थी व प्राध्यापक यांनी माळशिरस तालुक्यातील खुडूस हे गाव निवडले.

☆ ऋण निर्देश ☆

खुडूस गावाचे भूमिउपयोजन सर्वेक्षणासाठी निवड करण्याच्या संदर्भात आम्ही भूगोल विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.सौ.गायकवाड वि.एच. मॅडम यांचे ऋणी आहोत. भूमिउपयोजन अहवालाचे काम प्रा.डॉ.सौ.गायकवाड मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केले. तसेच, प्रा.चौधरी सर, प्रा.बनकर सर, प्रा.विठ्ठल सर प्रा.जगताप सर यांच्या उत्तेजनामुळे व प्रेरणेने भूमिउपयोजनाचे कार्य पूर्ण झाले याशिवाय अहवाल लेखनसाठी आवश्यक असणारी माहिती व आकडेवारी उपलब्ध करून दिल्या बद्दल पुढील व्यक्तींचे आम्ही ऋणी आहोत.

- १) श्री.माने साहेब. (गाव कामगार तलाठी)
- २) श्री.पवार एस.एम. (ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत खुडूस)
- ३) ग्रामपंचायत कार्यालय खुडूस ता.माळशिरस
- ४) बनकर कुटंब

तसेच प्रात्यक्षिक पेपर क्र.-४ मधील भूमिउपयोजन सर्वेक्षण करण्यासाठी परवानगी देऊन सहकार्य केल्या बद्दल मा.प्राचार्य.प्रा.डॉ.पाटील एल.बी. सर यांचेही ऋणी आहोत.

village survey at Khudus 2018-19

Vidhya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chavan Mahavidyalay Karmala.

Department of Economics

Participative teaching

(Translated report in short)

The students from Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya had participated in the seminar organised by the Department of Economics of Shri. Shivaji Mahavidyalaya, Barshi and Solapur University Economics Association on 7th January 2020. In this seminar the nine students of our college had participated. The students of our college had taken different topics. They presented their views very enthusiastically. The student named Miss. Pathan Parveen rajjak had had taken topic 'Nature of Economical Recession and Reasons in India' and she achieved 'Second Rank' in this seminar.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal, Barshi's

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

॥ अक्षयान् नवतो ज्ञानम् ॥

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. पठण परवीन रज्जाक from द.श.वं.हराव चव्हाण महाविद्यालय, करमोबा

as a paper presenter on भारतीय आर्थिक मंदीचे स्वरूप व कारण
dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

2019-2020

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal, Barshi's

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. .... ज्ञानेव ज्वाला जीवन ..... from ..... यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमळा
as a paper presenter on ..... आर्थिक मंदी: कारणे व स्वरूप .....

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convenor)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

2019-2020

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal, Barshi's

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. पवार नाना गोपाळ ..... from अशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळ
as a paper presenter on भारतीय आर्थिक मंदी: कारणे व उपाय .....

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal, Barshi's

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

&

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. .... कदम आयश्री लक्ष्मण ..... from. अशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळ

as a paper presenter on ..... भारतीय आर्थिक मंदी: कारणे व स्वरूप .....

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

Department of Economics

&

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. .... इरकर मोनिका चतुर्धन ..... from ..... यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळी .....
as a paper presenter on ..... भारतीय आर्थिक मंदी: कारणे व उपाय .....
dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

॥ अस्मिन्नाम सत्यं ॥

श्री शिवाजी महाविद्यालय, सोलापूर

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

&

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. ....निकेत अरविद माकती..... from...यशवंतराव चव्हाण महविद्यालय, करमाळी
as a paper presenter on .....व्याप्तातील आर्थिक मंदीची कारणे व उपाय.....

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrab Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

॥ श्रद्धावान् तस्यै ज्ञानम् ॥

श्री शिवाजी महाविद्यालय, बारशी

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by D&T, MST, Gov. of India)
Department of Economics

&

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. ....निकेत अरविंद मारुती..... from...याशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, बारशी
as a paper presenter on .....भारतातील आर्थिक मंदीची कारणे व उपाय.....

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mk./Ms. .... इरकर मोनिका चतुर्धन ..... from. यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करभाळ
as a paper presenter on ..... भारतीय आर्थिक मंदी: कारणे व उपाय .....
dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. Dr. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. R. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

2019-20

Shri Shivaji Shikshan Prasarak Mandal, Barshi's

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

(NAAC Reaccredited "A" grade & Star College by DBT, MST, Gov. of India)
Department of Economics

॥ श्रद्धावान् सर्वे ज्ञानम् ॥

Solapur University Economics Association

CERTIFICATE

2019-20

Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi & Solapur University Economics Association take great

pleasure to acknowledge the gracious participation of

Mr./Ms. दत्त केशराज लक्ष्मण from यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
as a paper presenter on भारतातील आर्थिक मंदी: कारणे व उपाय

dated Tuesday, 7th January 2020 for the Student Research Paper Presentation Competition

Prof. Uttamrao Hundekar
(President, Solapur University
Economics Association)

Prof. D. Sangram Chavan
(President, 15th Annual
Conference)

Prof. Dr. Rajaram Patil
(Secretary, Solapur University
Economics Association)

Prof. S. B. Shinde
(Convener)

Prof. Dr. P. B. Thorat
(Principal)
Shri Shivaji Mahavidyalaya, Barshi

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of History
Participative teaching

(Translated report in short)

The Department of History had organised one day study tour to Chondi on 04/03/2020. The Chondi is near about 22 K.M. from the Karmala town; it is the birthplace of Punyaslok Ahilyadevi Holkar. The Solapur University is named after this queen of Holkar dynasty. The B.A. part III students studied this place. They watched the birth place of Rajmata Ahilyabai, there are different 3D portraits based on the life of rajmata Ahilyabai Holkar. This participative learning was effective for experience and grasping the life of Ahiulyabai Holakar.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala, Dist. Solapur

विद्याविकासमंडळाचे,

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा, जि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B" Grade

Website: www.yemkarmala.org / Email: yemkarmala@gmail.com
Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552
Principal: Dr. Patil L. B. (M. A., Ph. D.)

जावक क्र./वाय.सी.एम.के./

दि. 02 /03/2020

सूचना

इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की, आपली एक दिवसीय शैक्षणिक सहल चौडी तालुका जामखेड जिल्हा अहमदनगर या ठिकाणी राजमाता अहिल्याबाई होळकर यांच्या जन्मस्थळास भेट देण्यास दिनांक 04/03/2020 रोजी जाणार आहे तरी ज्या विद्यार्थ्यांना सहलीसाठी यावयाचे आहे त्यांनी त्वरित इतिहास विभाग प्रमुखाकडे संपर्क साधावा.

विभागप्रमुख
इतिहास विभाग
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा, जि. सोलापूर

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

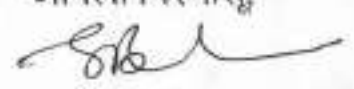
प्रा. कु. एस. बी. चव्हाण
विभाग- इतिहास
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा जि. सोलापूर.
दिनांक 23/03/2020

प्रति,
मा प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जि. सोलापूर.

विषय :- एक दिवसीय शैक्षणिक सहलीस परवानगी मिळणेबाबत...
महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून विनंती अर्ज करते की, आपल्या महाविद्यालयातील इतिहास विभागातील बी. ए. भाग १ आणि २ मधील विद्यार्थ्यांची एक दिवसीय शैक्षणिक सहल चोंडी ता. जामखेड जि. अहमदनगर दि. 08/03/2020 रोजी जाणार आहे. तरी कृपया सहलीस परवानगी देण्यात यावी ही नम्र विनंती.

कळावे,

आपली विश्वासू,

(प्रा.कु. एस.बी. चव्हाण)

सोबत

- विद्यार्थी यादी
- विद्यार्थी हमीपत्रे

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

विद्या विकास मंडळाचे,

यशवंतरावचव्हाणमहाविद्यालय, करमाळाजि. सोलापूर

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA, DIST-SOLAPUR

Accredited by NAAC "B" Grade

Web Site: www.ycmkarmala.org / Email: ycmkarmala@gmail.com

Jr. College Code No: - J - 24. 03. 001. Phone/Fax No. (02182) 220552

Principal: Dr. Shri. Patil L. B. (M. A., Ph. D.)

जा. क्र. वायसीएमके/ ४७६ /२०१९-२०२०

दिनांक ०३/०३/२०२०

इतिहास विषयांच्या विद्यार्थ्यांची यादी सन २०१९-२०

अ. नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	मोबाईल नंबर	सही
१	कु. रेणुका कोल्हे	बी. ए. भाग १	७३५०४५१२७१	
२	कु. योगिता इवरे	बी. ए. भाग १	९२८४८२०२९६	
३	कु. योगिता ढेरे	बी. ए. भाग १	७५१७९६२९३४	Dhese. Y. A.
४	कु. पुजा कोळी	बी. ए. भाग १	९६२३४१७३२५	
५	कु. प्रिती कांबळे	बी. ए. भाग १	७३५०१०५५७९	R.N. Kamble
६	कु. मोनाली ढेरे	बी. ए. भाग १	९८२२६८५६८४	M. D. Dhese
७	कु. प्रियंका हुलगे	बी. ए. भाग १	७०२०२६९२७८	
८	कु. रेणुका सुरवसे	बी. ए. भाग १	८८२०९००१३०	

प्रमुख

इतिहास विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय

करमाळा, जि. सोलापूर

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya

Karmala 413203, Dist. Solapur

विद्यया विकास मंडळ

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा

* इतिहास विभाग *

एकदिवसीय शैक्षणिक सहल
ऐतिहासिक विकासास भेट
व

शैक्षणिक प्रकल्पास भेट

मीने चौकी

दि: 4 मार्च 2020

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

एकदिवसीय शैक्षणिक सहल

बुधवार दिनांक 4 मार्च 2020 रोजी इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांची एकदिवसीय अभ्यास सहल आयोजित करण्यात आली होती. सहल सुहलीमध्ये इतिहास विषयाचे 08 विद्यार्थ्यांनी एक शिक्षक सहभागी झाले होते.

सकाळी 9 वाजता आम्ही ऐतिहासिक स्थळी पोहचलो. राजमाता झहिल्याबाई होळकर यांचे जन्मठिकाण 'चौबी' या ठिकाणी भेट दिली.

राजमाता झहिल्याबाई होळकर या एक कुतूबगार व आदर्श महिला राजकन्या होत्या. झहिल्या शातकातील त्या एक मुख्य वीर व कुशल प्रसारक होत्या. चौबी हे त्यांचे जन्मगाव आहे. म्हणून आम्ही त्या ठिकाणी जाऊन त्यांच्या वडिलांचा वाडा व शासपालय परिसर याची पाहणी केली तसेच माहिती सुद्धा मिळवली.

तसेच त्या ठिकाणी महिलांसाठी रोजगाराची संधी उपलब्ध करून दिली आहे त्या ठिकाणातही आम्ही भेट दिली. त्या उद्योग म्हणजे 'लेडीज वारमेट' हे होय.

या उद्योगामुळे तेथील महिलांना काम
 मिळाले. या उद्योगामध्ये अद्यावत अशा
 शिलाई मशीन असून गाऊन तयार केले
 जातात. ते गाऊन झाडिका खंडात पाठविले
 जातात हे विशेष आहे. त्यानुसार गाऊन
 तयार केले जातात. त्यामुळे तेथील महिलांना
 रोजगार उपलब्ध झाला आहे. तेथील प्रमुख
 मॅज्ज साठ्याशी संबंध साधून ही माहिती
 मिळवली.

ऐतिहासिक स्थळास भेट दिल्यामुळे
 पठ्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांचा इतिहास
 विद्यार्थीनिर्माण मण्डित इत्येवढा. त्यांचा आदर्श
 प्रेरणादायी विद्यार्थ्यांना नक्कीच उपयुक्त
 ठरेल.

अद्योगिक शिक्षण भेट दिल्यामुळे
 मुलींना उद्योगोत्पन्नाच्या जाण येण्यास
 त्रिभुजतय मदत होईल.

अशा प्रकारे ऐतिहासिक स्थळास भेट
 देण्यात आली. यावेळी प्रा. सरला म्हणजे या
 विद्यार्थीनिवेशक होत्या.

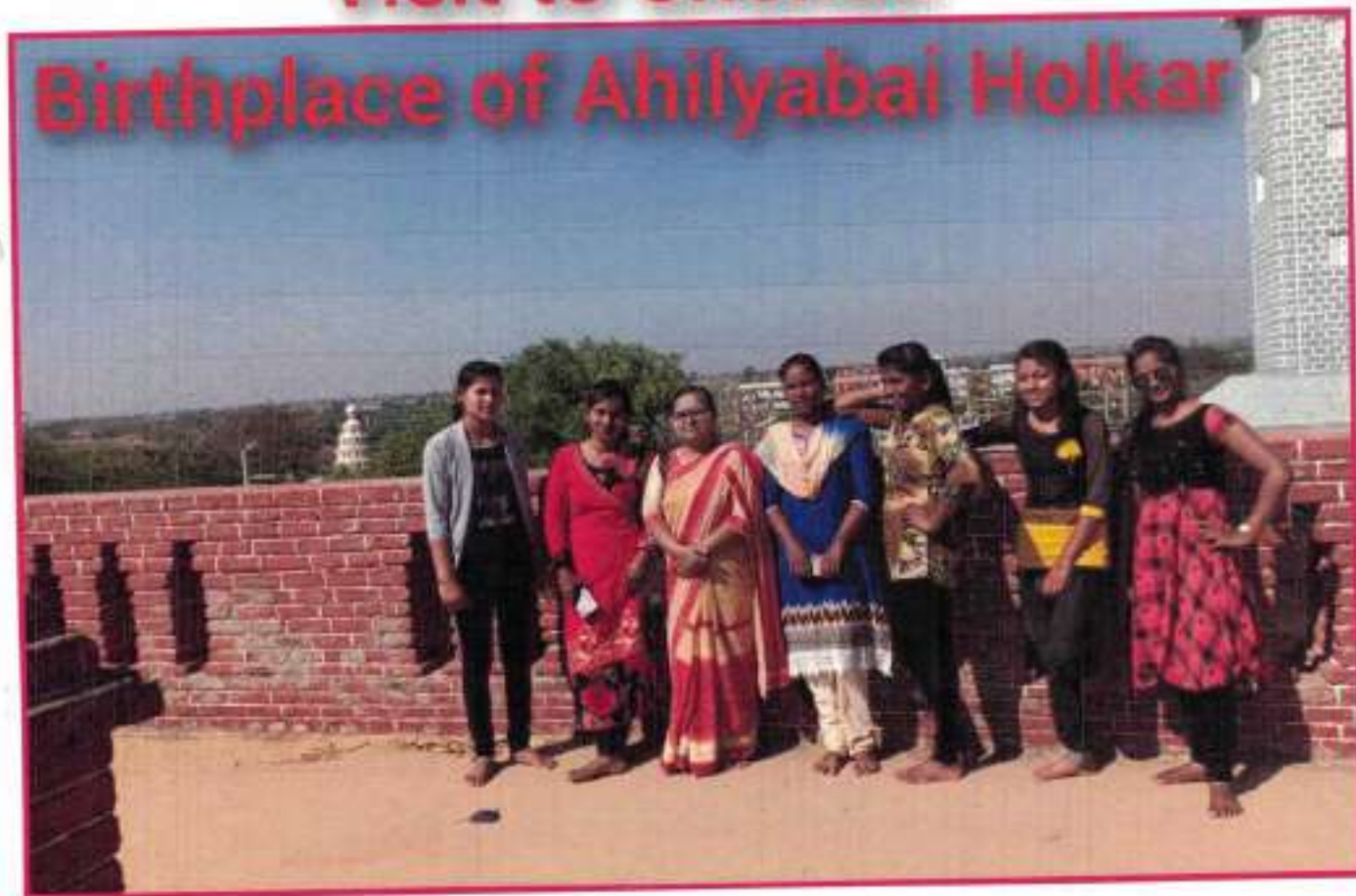

Department of History

Visit to Chondi.

Birthplace of Ahilyabai Holkar

Vidhya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Economics
Participative teaching

(Translated report in short)

The department of Economics organised the study tour to the cotton mill industry 'Dhansmriti Group of Industries' on 12 February 2020. In this industry the Mr. Sagar Gural gave detailed information about the process of thread creation. He said that the process completes in five stages to make thread from the cotton. In this industry there is use of machines in large scale, the investment of this industry is near about 350 crore. There are 500 workers working in two shifts. The workers are from out of state.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

विद्या विकास मंडळ

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय
करमाळा

अर्थशास्त्र विभाग

एकदिवसीय कृषि भेट सहल
व

औद्योगिक प्रकल्पास भेट

दि : 12 फेब्रु 2020

Coordinator
IQAC
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

A. Y. - 2019-20

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala, Dist. Solapur

एक दिवसीय कृषी सहल

बुधवार, दि. 12 फ्रेब्रुवारी 2020 रोजी अर्घशास्त्र

विभागातील विद्यार्थ्यांची एक दिवसीय कृषी अभ्यास सहल आयोजित करण्यात आली होती. वर सदरिल सहलीमध्ये अर्घशास्त्र विभागातील 25 विद्यार्थ्यांसह विभागातील सर्व शिक्षक सहभागी झाले होते.

या अभ्यास सहलीमध्ये प्रथम 'धनस्मृती ग्रुप ऑफ कंपनीज' सरे काय येथील सुत गिरणीला सकाळी 10:20 वाजता भेट दिली. सदरिल भेटीत श्री सागर गुलाब व श्री मोरे यांनी सुत गिरणीतील धागा निर्मितीची संपूर्ण प्रक्रिया करी घडून येते या विषयी सखोल मार्गदर्शन केले व त्यांनी विद्यार्थ्यांच्या शंका व प्रश्न यांचे निरसन केले. सदरिल सुत गिरणीमध्ये कापलापायन धागा तयार करण्याची प्रक्रिया एकूण पाच टप्प्यात होते. यामध्ये प्रथम कट्या कापलातील काडीकपरा वेगळा केला जातो. त्यानंतर त्या कापलापायन मोठ्या धाग्याचे पिंपारकट्या आकाराचे रोल बनविले जातात. या रोल पायन नंतर मध्यम प्रकारचा धागा तयार केला जातो. त्या धाग्यापासूनय नंतर पुढच्या टप्प्यात या धाग्यापासून वारीक धागा तयार केला जातो. हा धागा तयार करण्याच्या 14 मशीन किंवा यंत्रे असून ही यंत्रे जपान, इटाली या विदेशातून खरेदी केलेल्या आहेत. बारीक धागा

केल्यानंतर 2-5 कि. लो. वजनाचे रोल तयार केले जातात त्यानंतर ते काही वेळ उष्णतेच्या भट्टीत ठेवून नंतर पॅल्सटिक पिशाबिंगे पॅकिंग केले जातात. असे पॅकिंग केलेल्या रोलचे 40 ते 45 कि. लो. वजनाच्या बॅगा तयार करून कापड उद्योगात पुरविल्या जातात.

या उद्योगात मोठ्या प्रमाणावर यंत्र सामग्रीचा वापर केला आहे. त्यातुळे यातली एकंदरीत रं 350 कोटींची गुंतवणूक केली असल्याचे त्यांनी सांगितले ही सुग गिरणी येथे पाठ्यांमध्ये घालवली जात असून त्यामध्ये एकूण 500 कामगार काम करतात. हे कामगार बाहेरील राज्यातून आलेले आहेत. सदरील भेटीत शेवटी प्रा. मंगवडे एम. एन. यांनी सर्वांचे आभार मानले.

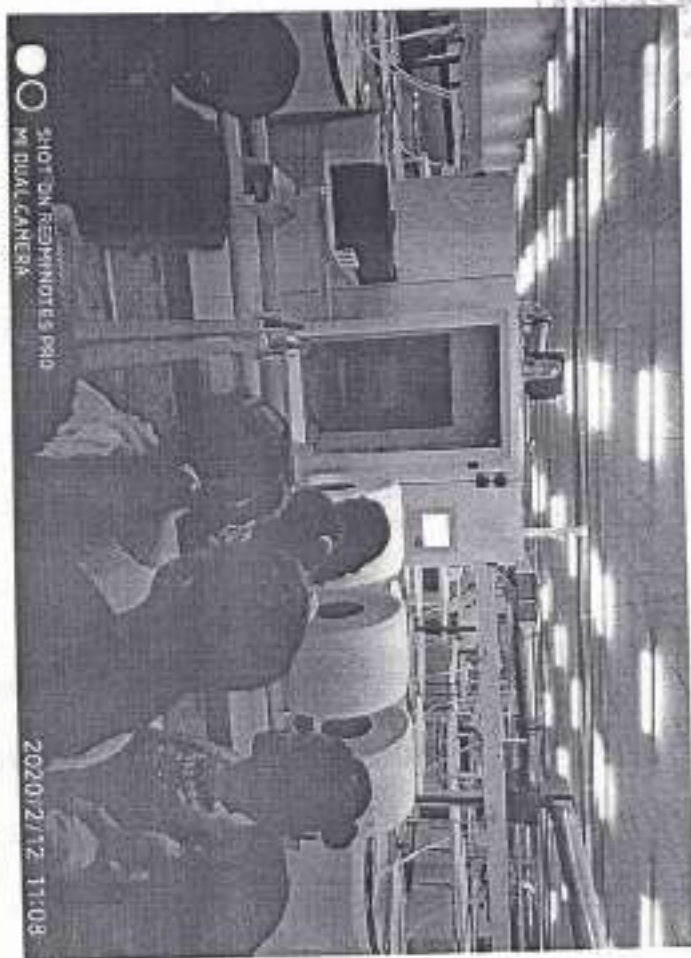
यानंतर श्री भोगील यांच्या आधुनिक कुशी प्रकल्पास भेट दिली यामध्ये आधुनिक पध्दतीचे टॅमेलेयी भागवडीचे फायदे व उत्पादन पध्दतीचे विश्लेषण करून सांगितले. तसेच आधुनिक पध्दतीचे केली उत्पादन घेणे कसे फायद्याचे आहे याची प्रचिती आम्हाला त्यांचा कुडीचा प्लॉट पाहिल्यानंतर आली. श्री बोशिल यांनी शिष्टांग घेतल्यानंतर तरणांनी नोकरीचा मागो न लागता स्वताःची शेती विकसित करून त्या मधुन मोठ्या अर्थजिन् करावे असा सल्ला दिला.

श्री भोगील यांचे आभार श्री. प्रा. कुपणा कांबळे यांनी मानले.

सदरिल उपरुम विधानि। भाविष्यातील
वाल्चालीस मार्गदर्शक करव्याच्या उद्देशाने
राजविला असल्याचे मत अविशारज विशाखातील
विभाग प्रमुख प्रा. कृष्णा कोळले यांनी व्यक्त
केले.

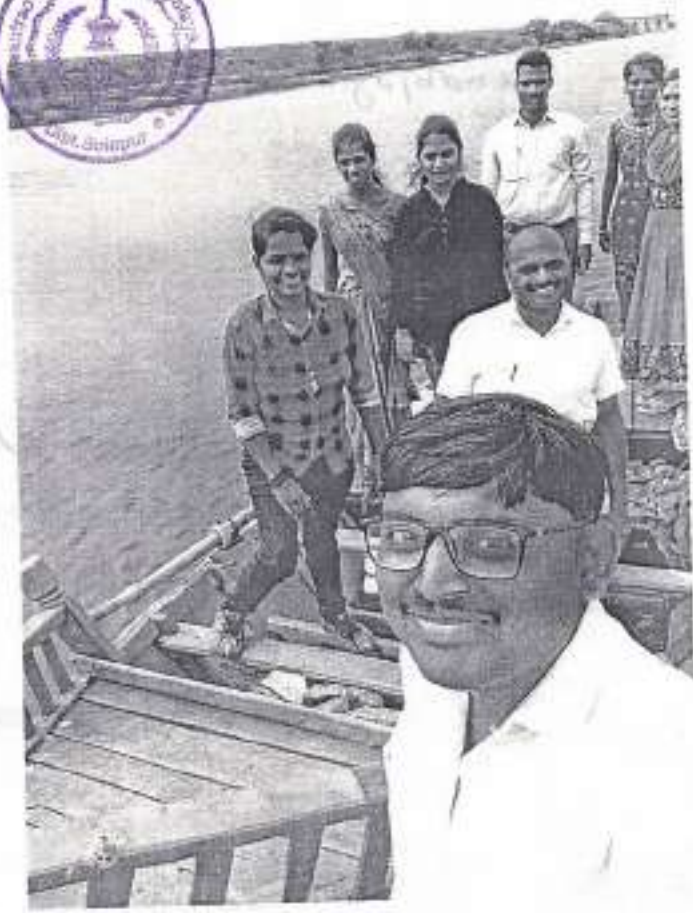
SHOT ON REDMI NOTE 5 PRO
MI DUAL CAMERA

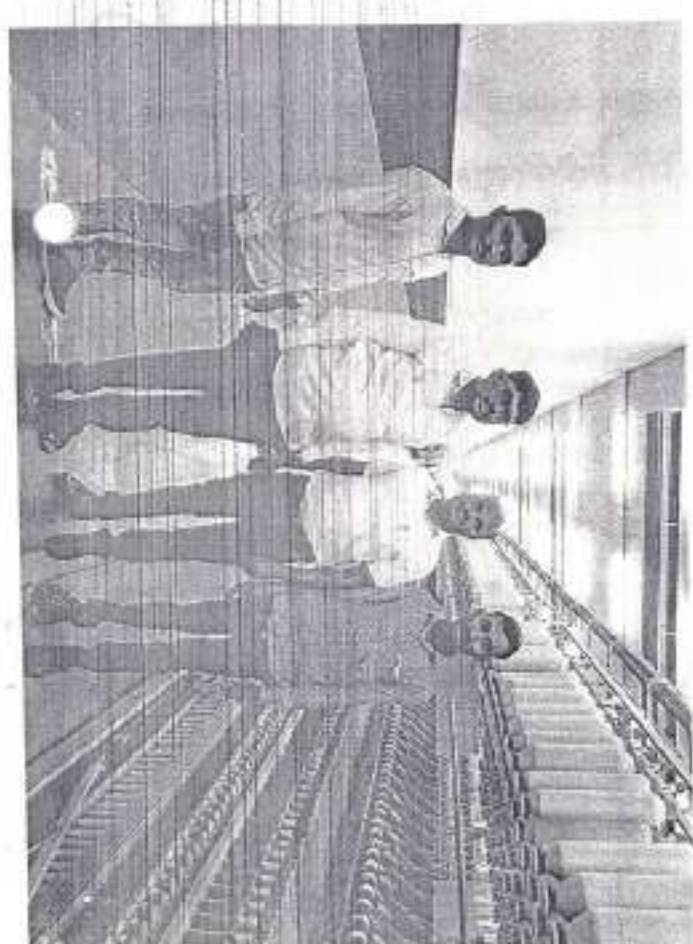
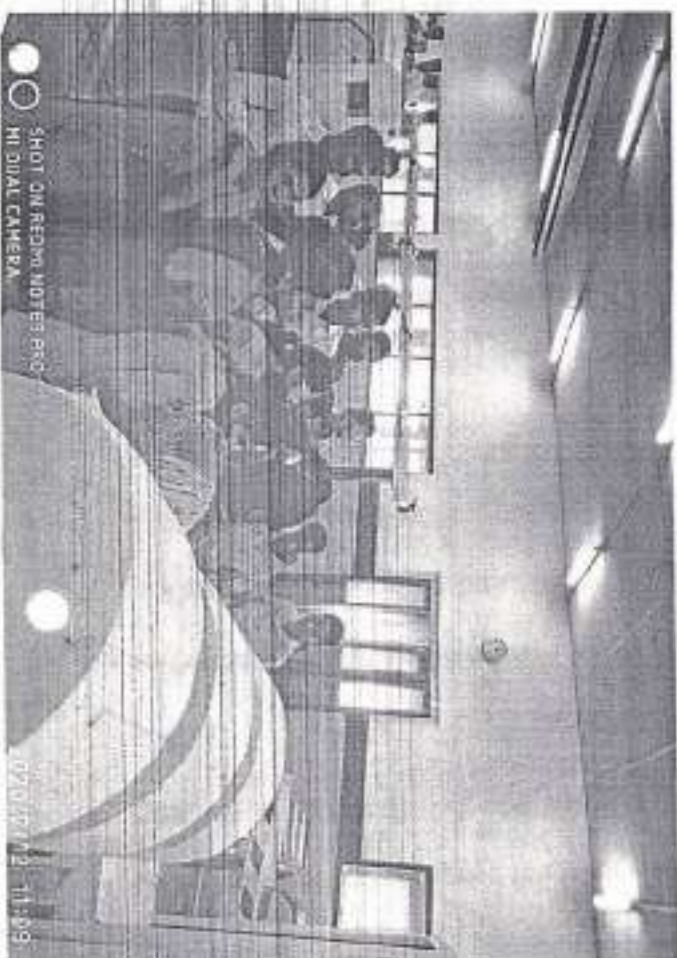
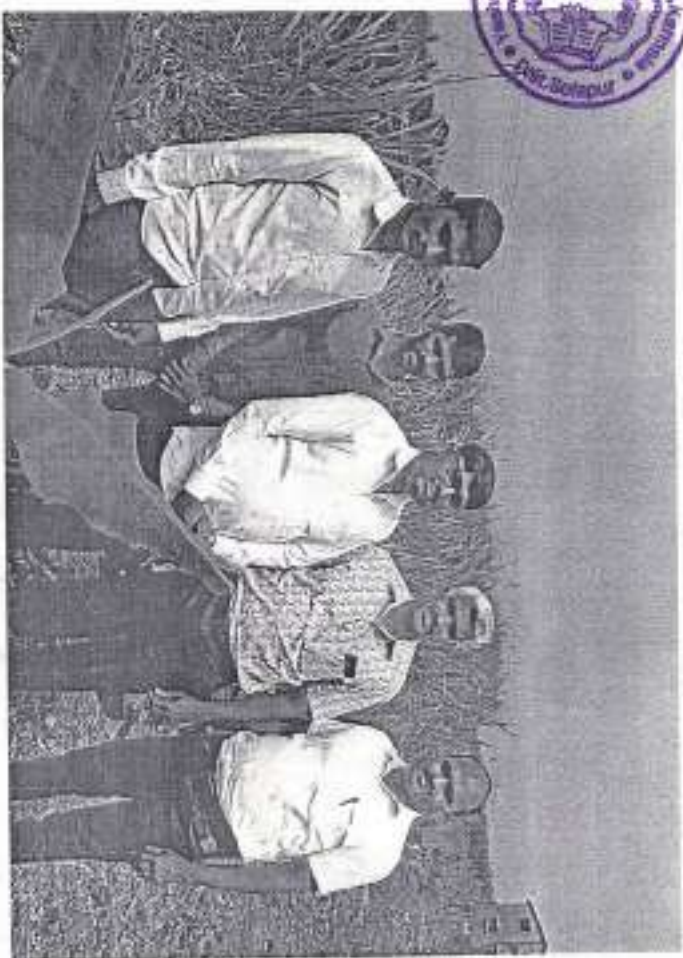
2020/07/12 11:08

SHOT ON REDMI NOTE 5 PRO
MI DUAL CAMERA

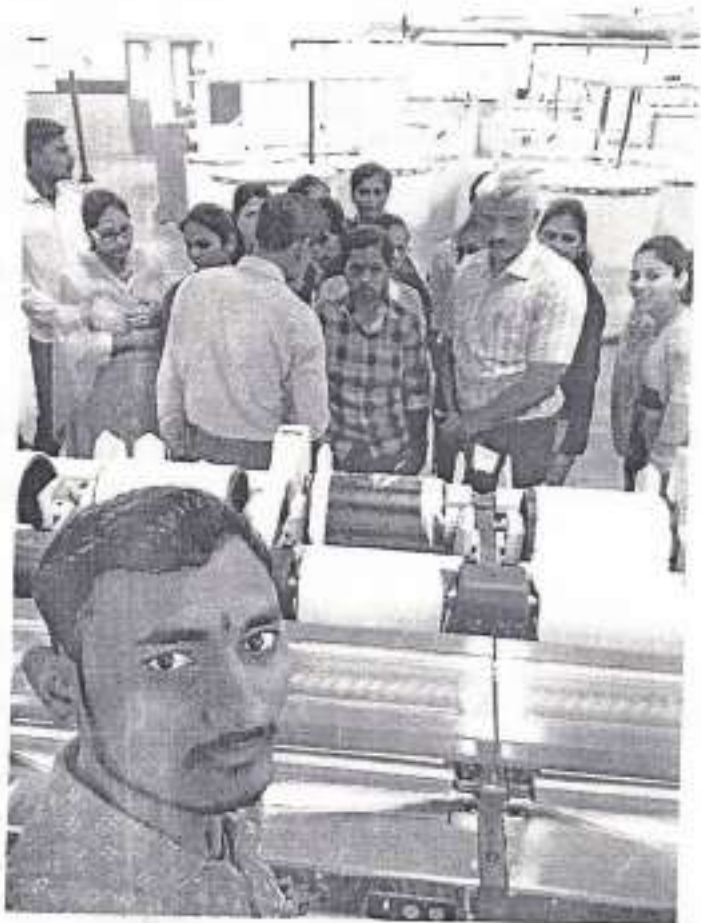
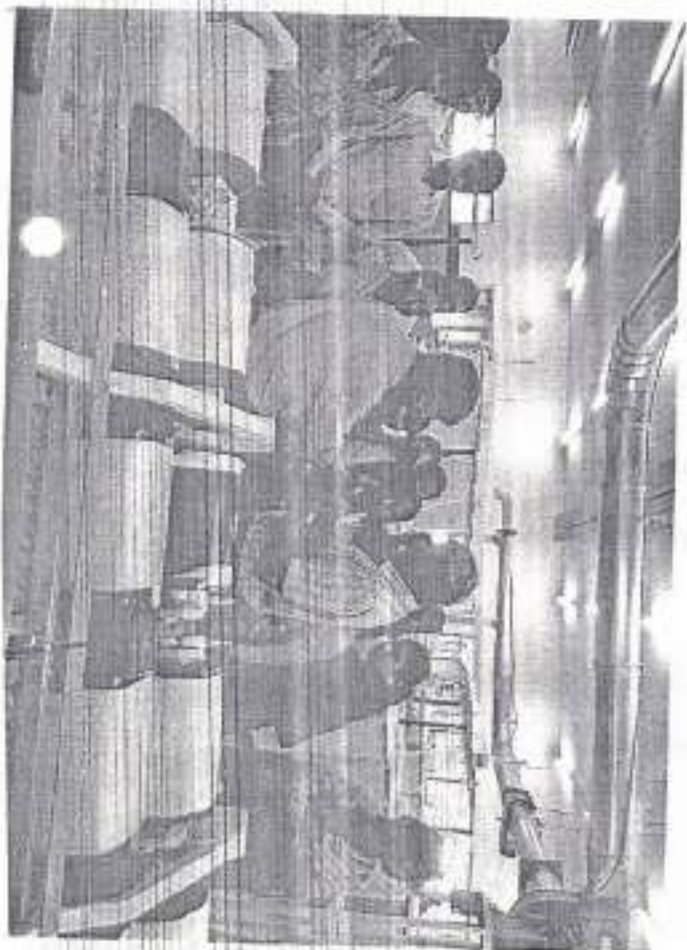
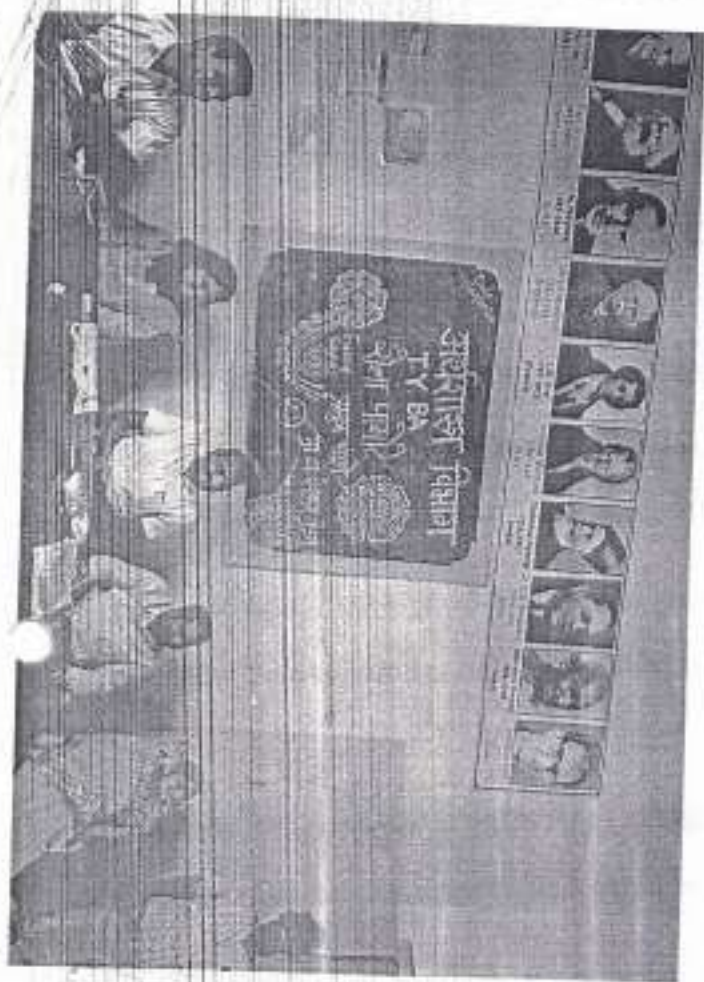
2020/07/12 12:08

SHOOT ON REDMI NOTE8 PRO
MI DUAL CAMERA

02/07/2021 11:09

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Report on use of ICT in teaching during 2020-2021

Most of the months of the academic year 2020-2021, teaching, were online. In those days all teachers used different Information and Communication Tools like mobiles, PC and laptops for teaching. They had made PPTs, PDFs and You Tube videos. Different online programmes were organised for students during the corona periods. Teachers have used Google meet, Zoom apps to teach and communicate with students. Some educational videos related to syllabus were shared on students' whatsapp group for their study.

The use of ICT was not limited for those days. But nowadays also students can access to internet from the PCs from their respective departments. The projector is used for some topic to teach, to show videos or movies based on syllabus novel. The ICT had played very important role during the online classes.

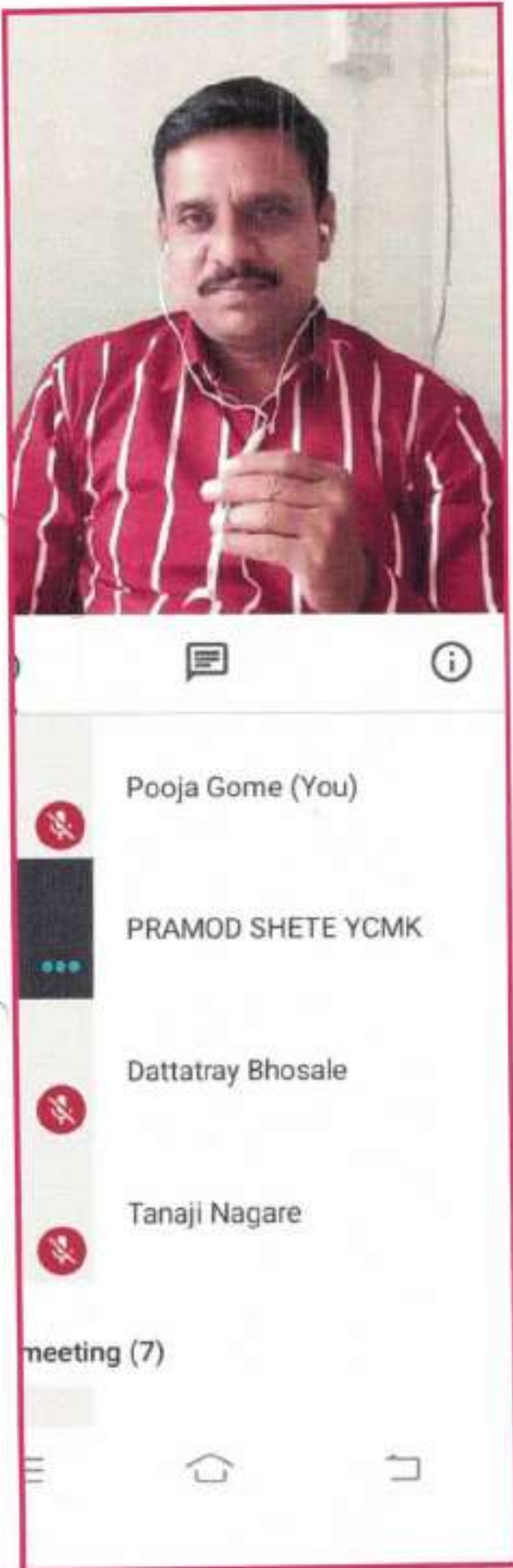

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Use of ICT in teaching

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching, Students' Seminar

Department of History

Department of History
Y. C. Mahavidyalaya,
Karmala, Dist. Solapur.
Date: 28/03 /2022

Department of history had organised 'students' seminar' on 26/03/2022 in this seminar two students had participated. The B.A. III students had been given topics from the syllabus 'History of Europe' to deliver their seminar. The students were had guided to prepare on their seminar. The Head of department, Asst. Prof. S. B. Chavan, had observed these seminars delivered by students. Students introduced about major European nations and Continent and a later on they turn towards their selected topic. The two students were participated in these seminars. One student had prepared on the 'Invasion of Napoleon' and the second student had prepared on 'Reasons and Effects of Second World War'. Both students presented their seminar very effectively.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Department of History

Seminar by students

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative teaching

Department of Geography

Department of Geography

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala, Dist. Solapur.

Date: 18/03/2022

The department of geography uses student oriented teaching method. We teach students how to measure the field. This teaching helps students in the practical life as well. The most of the students are from rural background, the children of the farmers. They are taught hoe the field is measured with the help of measurement chain. Each year we take practical of the students and they are made perfect in it. The teaching should be useful in real life also, and this practical is very useful to them.

**Coordinator
IQAC**

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Geography Practical

GPS Map Camera

Land measurement

GPS Map Camera

Karmala, Maharashtra, India

C52R+RGG, Karmala, Maharashtra 413203,
India

Lat 18.402112°

Long 75.191478°

21/05/22 11:13 AM GMT +05:30

Google

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Participative Teaching, Visit to library.

Department of English

Department of English

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala, Dist. Solapur.

Date: 16/02/2022

The students of Department of English had taken to visit the college library and take the guidance of librarian on 8 February 2022. In this visit the Head of Library, Dr. Sapana Ramteke had showed complete library to students. She displayed the reference books kept in cupboard. She advised students they can come here to refer the reference books. She showed the cupboard of English Dictionaries, cupboard of English novels, poems, and the separate cupboard of William Shakespeare's plays. She advised to handle books carefully so it will be undamaged for long times. Now students can locate exact book for their reference or extra knowledge.

**Coordinator
IQAC**

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Visit to Library

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Report on use of ICT in teaching

Department of Commerce

Department of commerce

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala, Dist. Solapur.

Date: 22/02/2022

Prof. Dr. V. K. Bile, the Head of the Department of Commerce had used the projector on 16/02/2022 from conference hall to teach topic "Income from Salary". This topic is prescribed in the syllabus of B.Com. III, in the Paper 'Advanced Accountancy' II, for the Semester VI. The students were taken in conference hall teach on the projector. The use of ICT in teaching makes it more simple and interesting. The students were taught about income from salary and beside this they were given the knowledge of tax process, the slots of taxes on the income. The students were taught, in general, the need to file an income tax, the use of tax in development of nation.

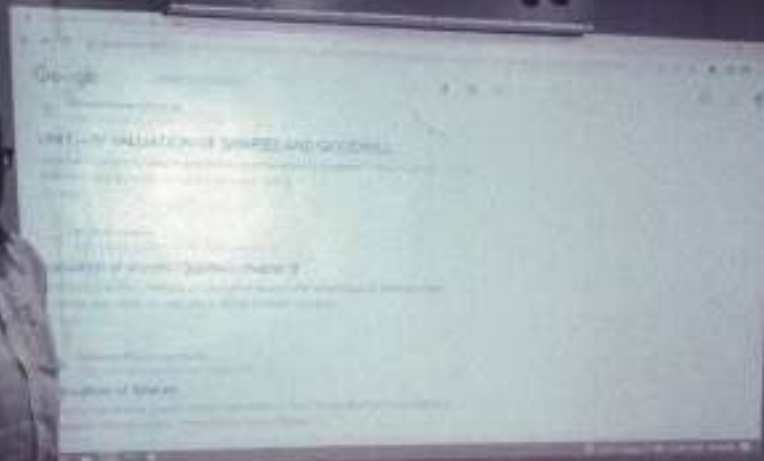

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

विजयश्री सभागृह

Karmala, महाराष्ट्र, भारत

16/02/2022 11.15AM

Lat 18.401868° Long 75.191519°

GMT +05:30

Note : Captured by GPS Map Camera

Karmala, महाराष्ट्र, भारत

16/02/2022 11.15AM

Lat 18.401868° Long 75.191519°

GMT +05:30

Note : Captured by GPS Map Camera

Vidya Vikas Mandal's

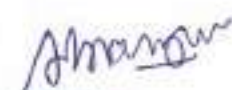
Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Report of Use of ICT in teaching

Department of English

Department of English
Y. C. Mahavidyalaya,
Karmala. Dist. Solapur.
Date: 30/04/2022

Mr. S. D. Mulik, the assistant Professor of the department of English had taught the play 'A Raisin in the Sun' by Lorraine Hansberry, on the projector on 28th April 2022. The subject teacher introduced the dramatist with the help of Wikipedia. There is biography and details of work of the playwright, Lorraine Hansberry. The teacher showed the photo of this author and explained the 'Harlem Renaissance'. After initial introduction and the discussion of theme the drama was played on the You Tube on the projector. The students enjoyed the drama. The use of (ICT) projector to watch drama, than to listen, was effective in grasping it.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Karmala, महाराष्ट्र, भारत

28/04/2022 12.15PM

Lat 18.401868° Long 75.191519°

Plus Code : 7JCQC52R+PJ

India Standard Time

Note : Captured by GPS Map Camera

Karmala, महाराष्ट्र, भारत

28/04/2022 12.15PM

Lat 18.401868° Long 75.191519°

Plus Code : 7JCQC52R+PJ

India Standard Time

Note : Captured by GPS Map Camera

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya Karmala.

Report on use of ICT in teaching

Department of Geography

Department of Geography

Y. C. Mahavidyalaya,

Karmala, Dist. Solapur.

Date: 28/12/2021

Prof. Dr. Vijaya Gaikwad, the Head of the Department of Geography had used the projector on 21/12/2021 from Geography department hall to teach topic "Economic Geography". This paper is prescribed for the syllabus of B.A. III, for the Semester VI. The students were taken in geography dept. hall teach on the projector. The use of ICT in teaching makes it more simple and interesting. The students were taught about, what is economic geography? There are various natural resources, like minerals, metals and fuels this give income to nation. The students were taught, in general about the relationship between geography and economics.

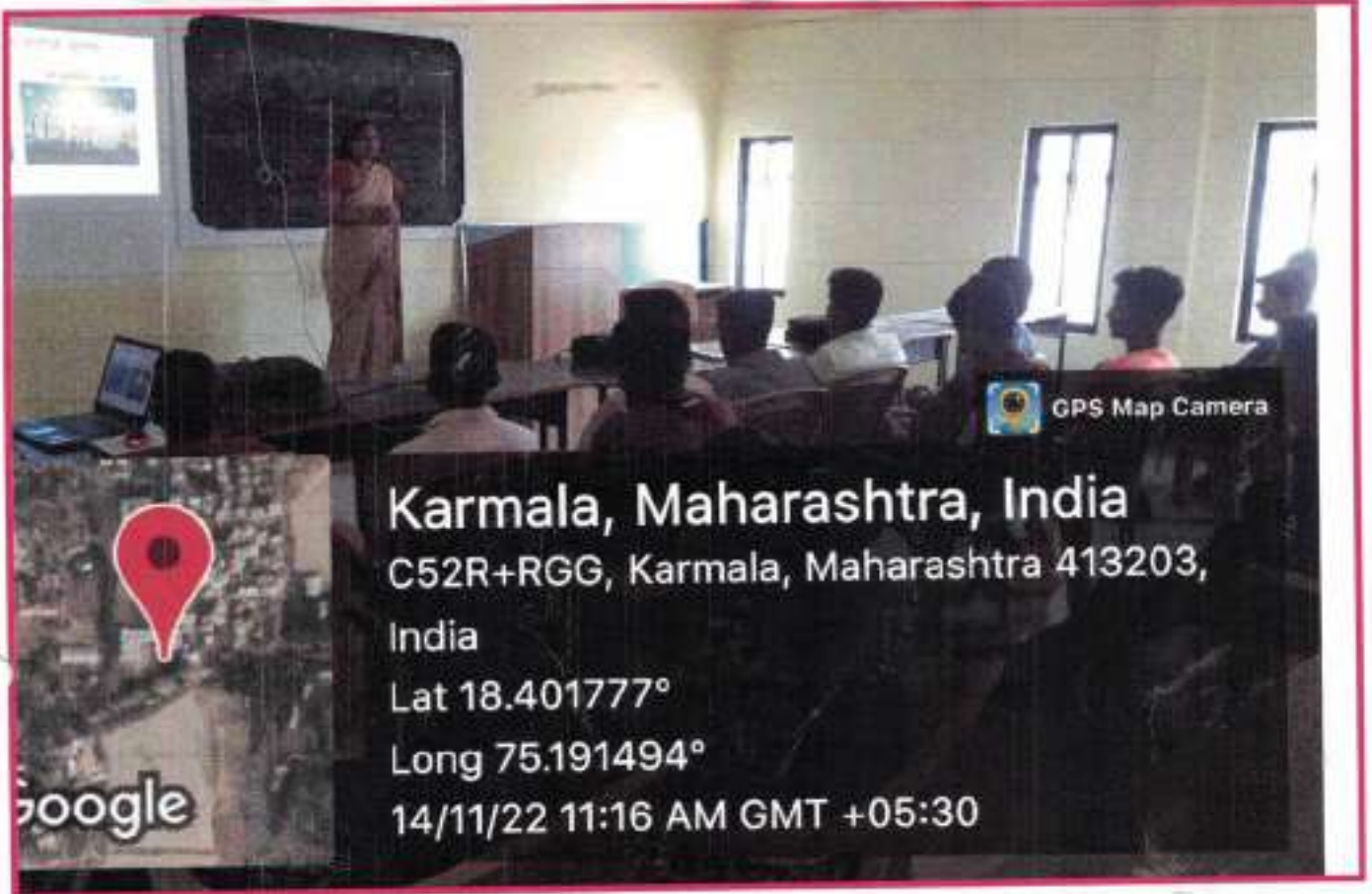
Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Use of ICT Geography Dept.

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography
Participative teaching / Study tour

(Translated report in short)

The department of geography had taken permission of the college principal to go on study tour on 06 May 2022. In this tour 18 students and two teachers had participated. This was helpful for B.A. III, paper no. IV. The students were taken to Pratapgarh, and Mahabaleswar. Pratapgarh has historical importance, the Mahabaleswar is known for strawberry cultivation. Students saw there the crop cultivation of strawberry. In these different places students saw various types soils, mountains and crops. This study tour was helpful to students in their practical exam and making report on study tour.

Abhram

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Chand

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2-3-1.

2/3/22

भूगोल विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा

दिनांक :- ०५-०५-२०२२

प्रति,

माननीय प्राचार्य,

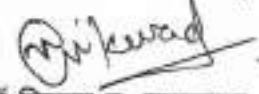
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

विषय:- अभ्याससहलीस परवानगी मिळणेबाबत...

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून बी.ए. भाग ३ भूगोल विषयातील प्रात्यक्षिक पेपर क्रमांक २ मधील अभ्यासक्रमानुसार दिनांक ०६-०५-२०२२ शुक्रवार रोजी एकदिवसीय अभ्याससहलीस जाण्याचे निश्चित केले आहे. सदरची सहल प्रतापगड, महाबळेश्वर इत्यादी ठिकाणी नेण्याचे ठरविले आहे. या अभ्याससहलीस एकूण १८ विद्यार्थी व २ प्राध्यापक सहभागी होणार आहेत. तरी या अभ्याससहलीस जाण्यासाठी परवानगी देण्यात यावी ही नम्र विनंती.

आपली विश्वासू,

डॉ. विजया ह. गायकवाड

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal
Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

विद्या विकास मंडळाचे

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

ता. - करमाळा, जिल्हा - सोलापूर (४१३२०३)

भूगोल विभाग

दि. ०६/०५/२०२२ (वार - शुक्रवार)

अभ्यास सहल (शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२२)

T. Y. B. A. (भूगोल) विद्यार्थ्यांची यादी

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	मोबाईल नंबर	सही
1	श्री. भिल सिद्धेश्वर गोवर्धन	9579624013	
2	कु. वाघमोडे नमता भारत	9284745177	
3	श्री. वुंदे महेश रामदास	9689098265	
4	श्री. वाघ लक्ष्मण कांतीलाल	7498689549	
5	श्री. हाके सागर पूर्वमान	9373878436	
6	कु. होगले समता शांतीलाल	7038571930	
7	श्री. होगले राहुल कांतीलाल	9356687741	
8	श्री. इंगळे मुकुंद बाळू	7666846838	
9	श्री. टापरे स्वप्नील संतोष	9860308644	
10	श्री. जानभरे राम रमेश	9146980178	
11	कु. कांबळे दीक्षा महादेव	7218477332	
12	श्री. खरात संश्रामसिंह अबासाहेब	9067726032	
13	कु. कोळी पूजा भाऊसाहेब	9529093363	
14	कु. पाखरे देवशाळा रामहरी	9529082636	
15	कु. पारेकर सोनाली बापू	9518527326	
16	श्री. साळुंके संकेत तानाजी	9370453877	
17	श्री. साळुंके विशंभर रघुनाथ	9107920100	
18	कु. पुनी रावकाळे वी.जी.हाव	9709684299	
19			
20			

भूगोल विभाग प्रमुख
डॉ. सौ. प्रा. विजया गायकवाड

सहकारी प्राध्यापक
प्रा. बनकर एम्. एच्.

सहकारी प्राध्यापक
प्रा. जगताप एम्. एस्.

हमीपत्र

दिनांक:- 06/05/2022

प्रति,

मा. प्राचार्य यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा.

तालुका- करमाळा, जिल्हा- सोलापूर.

विषय:- भूगोल अभ्यास सहलीत सहभागी होण्याबाबत...

मा.महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून माझा पाल्य कुमार/ कुमारी सिद्धेश्वर गोवर्धन शिंदे सन 2021 - 22 या शैक्षणिक वर्षात आपल्या महाविद्यालयात BA-3 मध्ये प्रवेश घेतला असून रोल नं. 46 आहे. यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय करमाळा, जिल्हा- सोलापूर, येथील भूगोल अभ्यास सहलीसाठी भूगोल विभागातील विद्यार्थी दिनांक 06/05/2022 या एका दिवसासाठी महाबळेश्वर, प्रतापगड या ठिकाणी जाणाऱ्या सहलीसाठी सहभागी होत आहे. तरी नियम व अटी मला मान्य असून माझ्या पाल्याकडून कोणताही अनुसूचित प्रकार व गैरवर्तन घडणार नाही. सदर कालावधीमध्ये काही अनुसूचितप्रकार घडला तर त्यासाठी माझा पाल्य व मी स्वतः जबाबदार राहिल. तसेच मी माझ्या पाल्यास सहलीस स्वतःच्या जबाबदारीवर पाठवत आहे. माझ्या पाल्यास कोणताही गंभीर व किरकोळ आजार नाही तो पूर्णपणे शारीरदृष्ट्या तंदुरुस्त आहे, अशी हमी देतो.

विद्यार्थ्यांची सही BBU

पालकांची सही BBU

नाव सिद्धेश्वर गोवर्धन शिंदे

नाव गोवर्धन शिवा शिंदे

मोबाईल नंबर 9579624013

मोबाईल नंबर 9579624013

College Roll No. 88

Exam. Seat No 907572

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY
SOLAPUR

YASHWANTRAO CHAVAN MAHAVIDYALAYA
KARMALA

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

CERTIFICATE

This is certify that
Shri / Miss / Mrs. ....Hogale Mamta Shantilal..... is a
bonfied student of this department and he / She has satisfactorily
Completed the *Field-Work / Tour Report* Prescribed by the Uniuersity
for ....TY. BA..... class in Geography ie the year

Professor in Charge
Date : 28 / 06 / 2022

Head of Geography Dept.
Date : 28 / 06 / 2022

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर
सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
ता. - करमाळा जिल्हा - सोलापूर

(भूगोल विभाग)

बी.ए. भाग - III

प्रात्यक्षिक पेपर क्र. II

सहलीचा अहवाल शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२०२२

महाबळेश्वर, पाचगणी व प्रतापगड सहल अहवाल

अनुक्रमणिका

अ. नं.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	प्रस्तावना	03
2	स्थान	03
3	प्रवास	03 - 04
4	प्रक्षेणीय स्थळे	05
5	i) महाबळेश्वर	05
6	ii) इको पॉइन्ट	06
7	iii) ऑर्बर् सीट पॉइन्ट	06
8	iv) महाबळेश्वर मंदिर	07
9	v) पंचगंगा मंदिर	07
10	vi) एलिफंट हेड पॉइन्ट	08
11	vii) विल्सन पॉइन्ट	08
12	viii) एल्फिस्टन पॉइन्ट	08
13	ix) कॅनॉट पीक पॉइन्ट	09
14	x) वेन्ना तलाव	09
15	xi) मंकी पॉइन्ट	09
16	xii) सनसेट पॉइन्ट	09
17	xiii) पंचगणी मॅग्नो पॉइन्ट	09
18	xiv) प्रतापगड	10
19	xv) प्रमुख शहरे - पाचगणी, वाई, फलटण, बारामती	11 - 13
20	xvi) परतीचा प्रवास	13

Dept. of Geography at Wai

at Mahabaleswar

Vidya Vikas Mandal's

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalay Karmala.

Department of Geography
Participative teaching, Village Survey

(Translated report in short)

The students of B.A. III 'Department of Geography' had surveyed of 'Undargaon' village on 18/02/2022. This village is Karmala tahesil, in Solapur district. In this participative teaching the students were taken to Undargaon village to make survey of crops, irrigation system, soil type and population. In this survey the students of geography department had done survey of above mentioned topics, besides this they surveyed the cattle number of this village; the diary has great contribution in the income of these people. Students visited every house of this village and interacted with those people. The maximum people of this village are depending on farming and milk production for income. Very few people have income from service.

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chauhan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

2.3.1.

अर्ज

भूगोल विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय,
करमाळा, जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.
दि. 15 / 02 / 2022

प्रति,

मा. प्राचार्य,
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा,
जिल्हा - सोलापूर ४१३२०३.

विषय:- ग्राम सर्वेक्षणास (मौजे उंदरगाव, तालुका-करमाळा) परवानगी मिळणेबाबत...

पा. महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून विनंती अर्ज करते / करतो कि, दि. 18 / 02 / 2022 रोजी B.A - III (Practical paper -II) शैक्षणिक वर्ष 2021- 22 मधील अभ्यासक्रमानुसार ग्राम सर्वेक्षण करण्यासाठी जायचे आहे. ग्राम सर्वेक्षणासाठी मौजे उंदरगाव तालुका- करमाळा या गावाची निवड केली आहे. या ठिकाणी भेट देऊन गावातील पोकपद्धती, पिकांची रचना, लोकसंख्या, पाणीपुरवठ्याची साधने इ. शेतीविषयक घटकांचा अभ्यास करून त्याचा प्रकल्प तयार करावयाचा आहे. व तो विद्यापीठाच्या प्रात्यक्षिक परीक्षेवेळी सादर करावयाचा आहे. तरी आपण या ग्राम सर्वेक्षणास जाण्याची परवानगी द्यावी. ही नम्र विनंती.

कळावे,

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya,
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principals

भूगोल विभाग प्रमुख

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

'विद्या विकास मंडळा'चे
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

करमाळा, जिल्हा सोलापूर -४१३२०३

भूगोल विभाग

विद्यार्थी संख्या (2021 - 22)

अ.न.	विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नंबर
1	श्री. भिल सिद्धेश्वर गोवर्धन	
2	श्री. भोसले आकाश पोपट	
3	श्री. दरंदे महेश रामदास	
4	कु. राजरमल सीमा बाबुराव	
5	श्री. हाके सागर सूर्यभान	
6	कु. होगले समता शांतीलाल	
7	श्री. होगले राहुल कांतीलाल	
8	श्री. इंगळे मुकुंद बाळू	
9	कु. जाधव पूजा रावसाहेब	
10	श्री. जानभरे राम रमेश	
11	कु. कांबळे दीक्षा महादेव	
12	श्री. खरात संग्रामसिंह आबासाहेब	
13	कु. कोळी पूजा भाऊसाहेब	
14	कु. पाखरे देवशाळा रामहरी	
15	कु. पारेकर सोनाली बापू	
16	श्री. साळुंके संकेत तानाजी	
17	श्री. साळुंके विशंभर रघुनाथ	
18	श्री. सातपुते जयराम भाऊसाहेब	
19	कु. शिंदे दिपाली प्रभाकर	
20	श्री. शिंदे विनोद दगडू	
21	श्री. टापरे स्वप्नील संतोष	
22	श्री. वाघ लक्ष्मण कांतीलाल	
23	कु. वाघमोडे नगता भारत	

भूगोल विभाग प्रमुख

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर
विद्यापीठ, सोलापूर

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा
ता. - करमाळा जिल्हा - सोलापूर

(भूगोल विभाग)

बी.ए.भाग - III

प्रात्यक्षिक पेपर क्र. II

ग्राम सर्वेक्षण अहवाल शैक्षणिक वर्ष - २०२१-२०२२

मौजे उंदरगावचा भूमी उपयोजन ग्राम सर्वेक्षण
अहवाल

मौजे - उंदरगाव ता. करमाळा जि. सोलापूर

अनुक्रमणिका

अ. नं.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	प्रस्तावना	०४
2	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणाचे उद्देश	०४
3	भूमि उपयोजन सर्वेक्षण करण्याची पाध्दत	०५
4	भूमि उपयोजन सर्वेक्षणासाठी गावाची निवड	०५
5	उंदरगावास भूमिउपयोजन सर्वेक्षणासाठी भेट	०५
6	उंदरगावाचे भौगोलिक स्थान	०६
7	उंदरगावाची प्राकृतिक रचना	०६
8	उंदरगावचे हमावान	०७
9	उंदरगावची जलप्रणाली	०७
10	उंदरगावचा मृदा प्रकार	०७
11	उंदरगावचे भूमि उपयोजन	०८ ते ११
12	उंदरगावची पिक रचना	११ ते १३
13	उंदरगावचे जलसिंचन	१४
14	उंदरगावच्या शेती समस्या	१५ ते १७
15	उंदरगावच्या शेती समस्या सोडविण्याचे उपाय	१८ ते १९

यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा

B.A. III

Geography Practical Paper No. II

गावक्षेत्र अभ्यास भेट - मौजे - उंदरगांव,

तालुका - करमाळा, जिल्हा - सोलापूर

शेतकऱ्यांसाठी Covid 19 संदर्भात प्रश्नावली

१. शेतकऱ्याचे नाव :- .....
२. शिक्षण :- A. निरक्षर - .....
B. साक्षर - १० पेक्षा कमी ..... १० वी पेक्षा जास्त..... पदवी ..... पदवीतर .....
३. कुटुंबातील एकूण सदस्य संख्या :- ..... पुरुष..... स्त्री .....
४. घराचा प्रकार :- स्लाबचे घर ..... सिमेंट-पत्रा ..... माती-पत्रा ..... झोपडीवजा .....
५. शेतीचे एकूण क्षेत्र (एकर) :- ..... A. बागायती ..... B. जिरायती .....
६. सिंचनाखालील क्षेत्र (एकर) :- .....
७. वर्षभरातील पिक :- .....
८. मशागतीसाठी यांत्रिक उपकरणाचा वापर करता का ? A. नाही ..... B. हो, कोणती ? .....
९. शेतीसाठी खते :- सैद्ध्य ..... रासायनिक .....
१०. सर्व खर्च जाता (मजुरी, वहातुक, खते, सिंचन, कर) शिल्लक उत्पन्न :- .....
११. शेती करताना कोणत्या अडचणीचा सामना करावा लागतो ? :-.....
१२. Covid-19 महामारीचा आपल्या शेती उत्पादनावर कोणता परिणाम झाला आहे ? (२०१९ ते २०२१)
.....
१३. Covid-19 महामारीमुळे आपल्या शेतीतून निघालेल्या पिकाला योग्य मोबदला मिळाला का ?
.....

अहवाल

प्रा.डॉ.गायकवाड व्ही.एच.
भूगोल विभाग
य.च.महाविद्यालय, करमाळा.
दि. 21/ 02/ 2022

प्रति
मा. प्राचार्य.
यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय, करमाळा.

विषय : ग्रामसर्वेक्षण अहवालाबाबत...

महोदय.

उपरोक्त विषयास अनुसरून बी.ए.भाग-३ प्रात्याक्षिक पेपर क्र.-2 अंतर्गत मौजे उंदरगाव ता.करमाळा येथे दि.18/02/2022 रोजी ग्राम सर्वेक्षणासाठी भेट देण्यात आली. ग्राम सर्वेक्षणासाठी एक प्रश्नावली तयार करण्यात आली व ती गावातील कटूंबांकडून भरून घेण्यात आली. त्या माहितीच्या आधारे प्रकल्प अहवाल तयार करणे व प्रात्याक्षिक वहीला जोडणे तसेच तेथील सरपंच व ग्रामसेवकाच्या सहकार्याने गावामध्ये शेती पिकरचनेत झालेला बदल अभ्यासला. तसेच कोरोना महामारिचा त्यांच्या उत्पन्नावर झालेला परिणाम अभ्यासला. याशीवाय तेथील भौगोलिक परिस्थितीचा आढावा घेतला.

सदर सर्वेक्षणासाठी एकूण 19 विद्यार्थी व 4 प्राध्यापक सहभागी झाले होते. सदरचा अहवाल आपल्या माहितीसाठी सविनय सादर.

आपली विश्वासू

(डॉ.गायकवाड व्ही. एच)

Coordinator
IQAC

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Principal

Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya
Karmala 413203, Dist. Solapur

Village survey Undargaon

करमाला, महाराष्ट्र, भारत

18/02/2022 11.56AM सोगाव

Lat 18.401868° Long 75.191519°

Plus Code : 7JCQC52R+PJ

India Standard Time

Note : Captured by GPS Map Camera

Visit to pomegranate Farm

करमाला, महाराष्ट्र, भारत

18/02/2022 11.56AM सोगाव

Lat 18.401868° Long 75.191519°

Plus Code : 7JCQC52R+PJ

India Standard Time

Note : Captured by GPS Map Camera

